

**„STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PAWONKÓW”**

**TOM I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XXIII/151/2017
RADY GMINY PAWONKÓW**

SPIS TREŚCI:

ROZDZIAŁ I	PRZEDMIOT OPRACOWANIA I USTALENIA OGÓLNE	2
ROZDZIAŁ II	PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE I GMINACH SĄSIEDNICH	3
ROZDZIAŁ III	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW	4
ROZDZIAŁ IV	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGU JEGO OCHRONY	8
ROZDZIAŁ V	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	10
ROZDZIAŁ VI	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	17
ROZDZIAŁ VII	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	25
ROZDZIAŁ VIII	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	34
ROZDZIAŁ IX	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	36
ROZDZIAŁ X	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	40
ROZDZIAŁ XI	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	41
ROZDZIAŁ XII	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	42
ROZDZIAŁ XIII	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	43
ROZDZIAŁ XIV	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	45
ROZDZIAŁ XV	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	46
ROZDZIAŁ XVI	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	49
ROZDZIAŁ XVII	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	52
ROZDZIAŁ XVIII	WNIOSKI I WYTYCZNE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	53

ZAŁĄCZNIKI:

RYSUNKI UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT OPRACOWANIA I USTALENIA OGÓLNE

Przedmiotem opracowania jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawonków”, w granicach wyznaczonych na rysunkach studium, zgodnie z inicjującą uchwałą nr XXXI/212/2014 Rady Gminy Pawonków z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawonków. Studium sporządzono dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, dla terenu o powierzchni 119 km² (GUS, dane za 2014 r.).

Ilekcją w studium jest mowa o:

- 1) **uchwale** – należy przez to rozumieć uchwałę Rady Gminy Pawonków z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawonków, wraz z załącznikiem, o ile z treści przepisu nie wynika inaczej;
- 2) **studium** – należy przez to rozumieć „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawonków”, na które składają się kolejno:
  - a) Tom I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wraz z załącznikami tekstowymi i tabelarycznymi oraz rysunkami studium zawierającymi elementy przestrzenne uwarunkowań,
  - b) Tom II – Ustalenia Studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego wraz z rysunkiem studium;
- 3) **mapie** – należy przez to rozumieć mapę topograficzną w skali 1:10 000, która stanowi tło wszystkich opracowań graficznych studium;
- 4) **ustawie lub ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U.2015.199 z późn. zm.);
- 5) **rysunku studium** – należy przez to rozumieć rysunek stanowiący załącznik graficzny do uchwały Rady Gminy;
- 6) **przepisach odrębnych** – należy rozumieć obowiązujące ustawy, wraz z aktami wykonawczymi oraz pozostałymi przepisami.

Wszystkie informacje oraz dane zawarte w Tomie I studium są aktualne na dzień przystąpienia do uzgadniania i opiniowania oraz wynikają z aktualności baz danych instytucji udostępniających informacje.

ROZDZIAŁ II

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE I GMINACH SĄSIEDNICH

Pawonków jest gminą wiejską, położoną w północno-zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie lublinieckim. Pawonków graniczy z czterema gminami województwa śląskiego: od północy z gminą Ciasna, od wschodu z gminami Kochanowice i Lubliniec, od południa z gminą Krupski Młyn (powiat tarnogórski) oraz z dwiema gminami z województwa opolskiego: od południa z gminą Zawadzkie (powiat strzelecki), a od zachodu z gminą Dobrodzień wchodzącą w skład powiatu oleskiego. W skład gminy wchodzi miejscowości: Pawonków, Draliny, Koszvice, Kośmidry, Łagiewniki Małe, Łagiewniki Wielkie, Skrzydłowice, Gwoździany, Lisowice i Solarnia.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego północny obszar gminy przynależy do Progu Woźnickiego (341.23), części Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej (341.2). Jest to pagórkowaty teren o urozmaiconej rzeźbie z licznymi wzniesieniami i płaskimi dolinami. Centralna i południowa część gminy Pawonków leży na skraju mezoregionu Równina Opolska (318.57), wchodzącego w skład makroregionu Nizina Śląska (318.5). Oś obniżenia stanowi dolina Małej Panwi.

Teren gminy leży w dorzeczu Małej Panwi, prawobrzeżnego dopływu Odry. Rejon Gwoździan odwadnia Bziniczka, centralną i południową część gminy rzeka Lublinica, natomiast Łagiewniki Wielkie i Skrzydłowice - Skrzydłowicki Potok. Na terenie Kośmidrów i Gwoździan znajdują się stawy hodowlane - ostoja ptactwa wodnego - charakterystyczny element krajobrazu.

Gmina Pawonków ma charakter rolniczy, który warunkują dobre gleby oraz sprzyjające warunki przyrodniczo-krajobrazowe. Jednocześnie 44,5% obszaru gminy pokrywają zwarte kompleksy borów świeżych, wilgotnych i bagiennych. Są to lasy ochronne.

Na terenie Gminy występują surowce naturalne: piaski i iły wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej.

Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 46, która zapewnia połączenie z Częstochową, Opolem i Kłodzkiem. Wzdłuż wschodniej granicy, głównie przez teren gminy Lubliniec, południkowo biegnie DK11 zapewniająca bezpośredni dojazd do Kluczborka czy Tarnowskich Gór. W odległości około 2 km od zachodniej granicy gminy przebiega droga wojewódzka nr 901 łącząca Olesno z Gliwicami. Miejscowości gminne są dobrze skomunikowane poprzez sieć dróg powiatowych i gminnych.

Powierzchnia gminy Pawonków wynosi około 119 km². Tworzy ją 11 miejscowości: Pawonków (1268 ha), Draliny (392 ha), Koszvice (342 ha), Kośmidry (2273 ha), Łagiewniki Małe (1281 ha), Łagiewniki Wielkie (1088 ha), Skrzydłowice (779 ha), Gwoździany (1234 ha), Solarnia (2064 ha), Lisowice i Lipie Śląskie (1262 ha). Na terenie gminy zachowały się zabytki nieruchome, wśród których większość stanowią obiekty sakralne.

Gmina zamieszkiwana jest przez 6612 osoby, gęstość zaludnienia wynosi 55,6 osób/km² (GUS, dane za 2014 r.).

ROZDZIAŁ III

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW

1. Dotychczasowe zagospodarowanie terenów

Identyfikacja istniejącego przeznaczenia i zagospodarowania terenów została przeprowadzona dla potrzeb studium na podstawie: inwentaryzacji urbanistycznej, wykonanej na tle mapy topograficznej, cyfrowej ortofotomapy, map glebowo-bonitacyjnych.

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu zostało zdefiniowane w granicach obszarów zwanych terenami stanu istniejącego, posiadających jednorodne przeznaczenie oraz sposoby zagospodarowania i użytkowania. Z uwagi na specyfikę i skalę opracowania studium, jednorodność istniejącego przeznaczenia została sprowadzona (uśredniona) do istniejącego przeznaczenia wiodącego, występującego w granicach wyznaczonego terenu stanu istniejącego. Dla potrzeb studium wyodrębniono w granicach gminy tereny stanu istniejącego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny usług komercyjnych,
- tereny usług publicznych,
- tereny usług obsługi komunikacji,
- tereny usług sportu,
- tereny warsztatów samochodowych,
- tereny usługowo-produkcyjne,
- tereny baz, składów i magazynów,
- tereny wyrobisk i hałd,
- tereny infrastruktury technicznej,
- tereny produkcji rolnej,
- tereny rolne,
- tereny cmentarzy,
- tereny zieleni nieurządzonej,
- tereny zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i nadrzecznych oraz oznaczone w ewidencji jako użytki Lz,
- tereny lasów oznaczone w ewidencji jako użytki Ls,
- tereny wód stojących,
- tereny kolejowe,
- tereny dróg,
- tereny zabudowane nieużytkowane,
- teren zamknięty.

Obszar zurbanizowany (bez terenów komunikacji) zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją to około 371,3 ha, co stanowi ok. 3% powierzchni gminy.

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu zostało przedstawione graficznie na **rysunku IA**.

2. Dotychczasowe przeznaczenie terenów

Przeznaczenie terenów zostało określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Obszar gminy częściowo objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, uchwalonymi w latach: 2001, 2003, 2007, 2014, 2015 i 2016. W granicach gminy Pawonków obowiązują następujące plany miejscowe:

- a) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 135/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- b) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 136/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- c) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 137/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- d) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 138/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- e) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 139/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- f) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 140/XXV/2001 Rady Gminy Pawonków z dnia 11 grudnia 2001 roku),
- g) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 30/V/2003 Rady Gminy Pawonków z dnia 31 marca 2003 roku),
- h) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 31/V/2003 Rady Gminy Pawonków z dnia 31 marca 2003 roku),
- i) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 32/V/2003 Rady Gminy Pawonków z dnia 31 marca 2003 roku),
- j) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 33/V/2003 Rady Gminy Pawonków z dnia 31 marca 2003 roku),
- k) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Pawonków (Uchwała Nr 75/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- l) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Gwoździany (Uchwała Nr 76/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- m) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Koszvice (Uchwała Nr 77/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- n) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Draliny (Uchwała Nr 78/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- o) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kośmidry (Uchwała Nr 79/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- p) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Solarnia (Uchwała Nr 80/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- q) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Lisowice (Uchwała Nr 81/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- r) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łagiewniki Wielkie (Uchwała Nr 82/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),

- s) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łagiewniki Małe (Uchwała Nr 83/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- t) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Skrzydłowice (Uchwała Nr 84/XIII/2007 Rady Gminy Pawonków z dnia 28 grudnia 2007 roku),
- u) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Lipie Śląskie w gminie Pawonków (Uchwała Nr XXXIII/232/2014 Rady Gminy Pawonków z dnia 27 sierpnia 2014 roku),
- v) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Łagiewniki Wielkie w gminie Pawonków (Uchwała Nr XXXIII/233/2014 Rady Gminy Pawonków z dnia 27 sierpnia 2014 roku),
- w) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Pawonków w gminie Pawonków (Uchwała Nr XXXIII/234/2014 Rady Gminy Pawonków z dnia 27 sierpnia 2014 roku),
- x) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Gwoździany w gminie Pawonków (Uchwała Nr XXXIII/235/2014 Rady Gminy Pawonków z dnia 27 sierpnia 2014 roku),
- y) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Gwoździany w gminie Pawonków (Uchwała Nr VIII/38/2015 Rady Gminy Pawonków z dnia 18 września 2015 roku),
- z) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Gwoździany w gminie Pawonków (Uchwała Nr XI/68/2016 Rady Gminy Pawonków z dnia 22 marca 2016 roku).

Wskazane powyżej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wraz ze zmianami wskazały podstawowe kategorie terenów określając dla nich podstawowe i dopuszczone przeznaczenia terenu:

- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług komercyjnych i nieuciążliwej działalności gospodarczej,
- MN,ZP – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w zieleni parkowej,
- MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami,
- MNRM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej,
- MR.MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz usług komercyjnych i nieuciążliwej działalności gospodarczej,
- MR – tereny zabudowy zagrodowej,
- MW – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- MWn – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o niskiej intensywności,
- MWU – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami,
- MT – tereny zabudowy letniskowej,
- UMW – tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej,
- U – tereny usług nieprodukcyjnych,
- UO – tereny usług oświaty,
- UK – tereny usług kultury,
- UZ – tereny usług zdrowia,
- UA – tereny usług administracji,
- UT – tereny usług turystyki,
- US – tereny usług sportu i rekreacji,
- UH – tereny usług handlu,
- UH.UG – tereny usług handlu i gastronomii,

- UI – tereny usług innych,
- UP – terenu usługowo-produkcyjne,
- UKS – tereny obsługi komunikacji samochodowej,
- R – tereny rolnicze,
- RZ – tereny łąk,
- RU – tereny obsługi gospodarki rolniczej i hodowlanej,
- RD – tereny ogrodów przydomowych,
- PRL – tereny parku leśnego,
- P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów/przemysłu,
- ZC – tereny cmentarzy,
- ZP – tereny zieleni parkowej,
- WZ – tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę/ujęcia wody,
- TP – tereny parkingu wraz z zielenią towarzyszącą,
- KS – tereny urządzeń komunikacji samochodowej
- KD-GP, KD-Z, KD-L, KD-D, KD-W - tereny dróg publicznych i wewnętrznych,
- WS – tereny wód otwartych.

Tereny zurbanizowane zaplanowane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ponad stan istniejący wskazany w pkt. 1 to około 771 ha. Tym samym łączna powierzchnia zurbanizowania gminy (bez terenów komunikacji), przy założeniu wykorzystania wszystkich wyznaczonych obszarów wyniosłaby 835 ha, co stanowiłoby ok. 7% powierzchni gminy.

W ustawowym terminie przyjmowania wniosków oraz na etapie poprzedzającym procedurę sporządzenia studium zgłoszono 137 wniosków, w których wskazano na potrzebę zmiany dotychczasowego przeznaczenia terenów lub zmiany określonych parametrów zagospodarowania terenu. Wnioski te poddane zostały analizie. Część z nich wpłynęła na ustalenie kierunków zagospodarowania przestrzennego, jednakże ze względu na charakter gminy, dotychczasowe zagospodarowanie oraz niewspółmierny do potrzeb rozwojowych obszar potencjalnych zmian, dążono do uwzględnienia wniosków, które w pierwszej kolejności wypełniają luki w zabudowie i posiadają wystarczający dostęp do infrastruktury technicznej, w tym dróg.

Dotychczasowe przeznaczenia terenów wskazano na **rysunku IA**.

Obszary, dla których zawnioskowano o zmianę przeznaczenia wskazano na **rysunku IB**.

3. Dotychczasowe uzbrojenie terenów

Dotychczasowe uzbrojenie terenów obejmuje sieci: wodociągową, kanalizacyjną, gazowniczą i elektroenergetyczną. Dostęp do sieci wodociągowej i elektroenergetycznej jest dobry, natomiast w odniesieniu do sieci kanalizacyjnej niezbędna jest jej rozbudowa. Na obszarze gminy występuje także sieć telekomunikacyjna oraz zlokalizowane są urządzenia nadawcze telefonii komórkowej.

Dotychczasowe uzbrojenie terenów zostało wskazane na **rysunku ID**.

Uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego zagospodarowania i przeznaczenia terenów oraz zasięgu istniejących sieci infrastruktury technicznej są podstawową wytyczną dla określania kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.

ROZDZIAŁ IV

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGU JEGO OCHRONY

Oceny stanu ładu przestrzennego (rozumianego zgodnie z treścią ustawy, jako „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno estetyczne”) dokonano dla całego obszaru gminy na podstawie analizy: lokalizacji w skali gminy, sposobów formowania struktury przestrzennej, przeznaczeń i funkcji terenów (budynków), stosunku terenów zainwestowanych do niezainwestowanych i intensywności zainwestowania terenów zainwestowanych, sąsiedztwa, przebiegu dróg, sytuacji planistycznej, w tym obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Powierzchnia gminy Pawonków w północnej części ma charakter pagórkowaty, z licznymi wzniesieniami zbudowanymi z triasowych wapieni, piaskowców i iłów. Falistą powierzchnię Progu Woźnickiego rozcinają liczne doliny o płaskim i często podmokłym dnie. Środkowa i południowa część gminy ma charakter równinny (Równina Opolska).

Północna część gminy Pawonków ma charakter rolniczy. Wśród pól uprawnych występują zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, a w północno-zachodniej części również zbiorniki wodne. Miejscowości charakteryzuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o niskiej intensywności, często zagrodowa. Większość wsi liczy poniżej 1000 mieszkańców, jedynie Pawonków zamieszkuje około 1500 osób. Południową część gminy pokrywają zwarte kompleksy leśne ze stawami w rejonie Kośmidrów i Solarni. Wśród borów położone są również Koszwice. Ze względu na atrakcyjne położenie, tereny przyleśne są sukcesywnie zabudowywane.

Istniejący stan ładu przestrzennego jest zadawalający. Tereny zurbanizowane znajdują się w uporządkowanej relacji do terenów niezurbanizowanych, a ich rozmieszczenie nie zaburza walorów krajobrazowych gminy.

Za największe walory krajobrazu gminy należy uznać pagórkowate ukształtowanie terenu w części północnej, liczne stawy hodowlane i ciekі wraz z zielenią towarzyszącą, tworzące korytarze ekologiczne, obszary leśne w południowej części gminy oraz zwarte tereny zabudowy sąsiadujące z rozległymi terenami otwartymi. Ponadto na obszarze gminy nie obserwuje się nadmiernie rozproszonej zabudowy. Intensywność zainwestowania jest zróżnicowana w zależności od miejscowości – największa występuje w Pawonkowie, a najmniejsza w Koszvicach. Największy rozwój terenów zabudowanych ma miejsce w Pawonkowie i Lisowicach ze względu na bliskość Lublińca. Gmina posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi gminami, a wewnętrzna sieć dróg zbiorczych i lokalnych zapewnia dobrą obsługę terenów zabudowanych.

W planach miejscowych, które uchwalono dla obszaru całej gminy, wymóg ochrony ładu przestrzennego jest prawidłowo realizowany, a rozwój zagospodarowania przestrzennego odbywa się w sposób planowy. Tereny przeznaczone pod zabudowę tworzą w większości zwarte obszary, co pozwoliło na zachowanie charakterystycznych dla gminy rozległych terenów otwartych. Zestawienie obowiązujących planów miejscowych ze stanem istniejącym oraz wnioskami złożonymi do studium wskazuje na zapotrzebowanie na przeznaczanie znacznych terenów pod zabudowę mieszkaniową kosztem terenów rolnych. Presja ta w znaczącym stopniu wywoływana jest zmianą struktury społecznej gminy, w której coraz

mniej mieszkańców utrzymuje się z upraw polowych, a coraz większy udział stanowią mieszkańcy pracujący na co dzień poza rolnictwem w większych ośrodkach miejskich. W dotychczasowym przeznaczeniu terenów nie występują ponadto znaczące konflikty przestrzenne polegające na sąsiedowaniu różnych funkcji np. produkcyjnych i mieszkaniowych.

W zakresie wymogu ochrony ładu przestrzennego konieczne jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do utrzymania charakterystycznego dla Pawonkowa typu krajobrazu: zwartych miejscowości, oddzielonych od siebie kompleksami terenów otwartych - pól uprawnych i stawów wraz z towarzyszącymi im zadrzewieniami. Studium winno zagwarantować nie dopuszczanie do zlewania się poszczególnych miejscowości, utrzymanie ich zwartego charakteru, ochronę charakterystycznej panoramy i wglądów. Istotne jest również nie dopuszczanie do powstawania konfliktów przestrzennych związanych z kierunkami przeznaczenia terenu czy intensywnością jego zagospodarowania.

ROZDZIAŁ V

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przedstawia **rysunek IC**.

1. Rzeźba terenu i geomorfologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego gmina Pawonków leży w zasięgu dwóch prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31) (podprowincja Niziny Środkowopolskie) i Wyżyny Polskie (34) (podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska). Północny obszar gminy przynależy do Progu Woźnickiego (341.23) - części makroregionu Wyżyna Woźnicko-Wieluńska (341.2). Jest to pagórkowaty teren o urozmaiconej rzeźbie z licznymi wzniesieniami i płaskimi, często podmokłymi, dolinami. Równinna centralna i południowa część gminy Pawonków leży na skraju mezoregionu Równina Opolska (318.57), wchodzącego w skład makroregionu Nizina Śląska (318.5). Oś równiny stanowi dolina Małej Panwi, ku której obniża się teren gminy w kierunku południowym.

Najniżej położony punkt gminy znajduje się na wysokości 221,2 m n.p.m. w dolinie Lublicy, natomiast koło miejscowości Lipie Śląskie znajduje się najwyższy położony punkt gminy o wysokości 298,8 m n.p.m.

W rzeźbie terenu dominują formy pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego, powstałe w okresie stadiałów maksymalnego i mazowiecko-podlaskiego zlodowacenia środkowopolskiego. Równiny wodnolodowcowe, nad którymi nieznacznie wznoszą się płaskie wysoczyzny morenowe i nieliczne wydmy są charakterystyczne dla Równiny Opolskiej. Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, jednak małe deniwelacje terenu są korzystne dla realizacji zabudowy oraz infrastruktury. Zwarte kompleksy leśne i stawy powodują, że miejscowości gminy Pawonków stanowią atrakcyjny pod względem krajobrazowym obszar dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego.

Pod względem geomorfologicznym obszar gminy przynależy do Progu Górnotriasowego, który powstał na wychodniach wapieni woźnickich i brekcji lisowskiej podścielonych przez ility pstre. W obniżeniach powierzchni wapieni leżą liasowe żwiry połomskie.

2. Budowa geologiczna i stratygrafia

Gmina Pawonków przynależy do jednostki geologicznej Monoklina Śląsko-Krakowska.

Najstarsze utwory nawiercone na obszarze gminy to piaskowce kwarcytowe i łołupki pochodzące z dewonu. Okres ten reprezentują również dolomity, wapień i margle. Nad nimi leżą utwory karbonu wykształcone w postaci iłowców, mułowców i piaskowców oraz margli z wkładkami wapieni. Na osadach karbonu fragmentarycznie zalegają utwory permu: zlepieniec gładzowy z okruczów margli, iłowców oraz nielicznych melafirów, piaskowce tufitowe i średnioziarniste piaskowce kwarcowe, a powyżej nich zlepieniec gładzowy złożony z kwarcu, wapieni, porfirów i litytów. Osady karbonu i permu przykrywają utwory triasu w postaci piaskowców, iłowców i mułowców oraz dolomity, margle, wapień z gipsami i anhydrytami. Utwory

jury dolnej – piaski i żwiry, a miejscami zlepieńce – zalegają erozyjnie na pstrych łałach triasowych formacji z Woźnik lub na wapieniach. Piaski i żwiry w formie izolowanych płatów budują pagórki o charakterze ostańców. Utwory piaszczysto-żwirowe warstw olewińskich występują w łałicach o grubości 30-50 cm oddzielonymi warstwami erozyjnymi. Na powierzchni terenu zalegają głównie utwory czwartorzędowe: plejstoceniowe i holoceniowe. Iły, mułki i piaski zastoiskowe reprezentują utwory plejstoceniowe zlodowacenia środkowopolskiego. Gliny zwałowe występują na powierzchni w rejonie Pawonkowa, Liskowic, Gwoździan i Skrzydłowic. Na zachód od Pawonkowa występują piaski i żwiry lodowcowe, natomiast piaski i żwiry wodnolodowcowe budują niewielką równinę od Lisowic po Gwoździany. Na obszarach o słabo rozwiniętej sieci rzecznej oraz w zagłębieniach o utrudnionym odpływie występują namuły, a na tarasach zalewowych rzek piaski i żwiry rzeczne reprezentujące holocen.

3. Wody powierzchniowe i ich jakość

Pawonków położony jest w zlewni Odry, a większość cieków przepływających przez teren gminy prowadzi wody w kierunku zachodnim lub południowo-zachodnim i uchodzi do Małej Panwi (prawobrzeżny dopływ Odry I rzędu) lub jej dopływów. Jedynie Dopływ spod Łysej Góry płynie w kierunku północnym - jest dopływem Warty IV rzędu. Największą zlewnię odwadniającą centralną i południową część gminy tworzy Lublinica wraz z Dopływem spod Pawonkowa, Dopływem z Draliny, Dopływem poniżej Stawów przy Rzece oraz Dopływem od Solarni. Lublinica płynie w rozległej płaskodennej dolinie o niewielkim spadku, częściowo uregulowanej. Wody w północno-zachodniej części gminy – rejon Gwoździan - spływają do Bziniczki lub jej dopływów: Gwoździanego Potoku i Potoku Skrzydłowickiego, w centralnej części gminy do Smoliny, natomiast w części południowej odbiornikami wód powierzchniowych są: Dopływ spod Okrągłego Stawu, Dopływ w Zawadzkim i Dopływ spod Dziewiczej Góry.

Na obszarze Pawonkowa wyróżniono pięć jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- 1) Bziniczka – PLRW600017118349
Status JCWP - silnie zmieniona część wód
Ocena stanu - zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów RDW – niezagrożona
- 2) Smolina - PLRW600017118312
Status JCWP - silnie zmieniona część wód
Ocena stanu - zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów RDW – niezagrożona
- 3) Lublinica - PLRW60001711829
Status JCWP - silnie zmieniona część wód
Ocena stanu - zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów RDW – niezagrożona
- 4) Dopływ w Zawadzkim – PLRW600017118195
Status JCWP – naturalna część wód
Ocena stanu - zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów RDW – niezagrożona
- 5) Potok Jeżowski – PLRW6000171816299
Status JCWP - naturalna
Ocena stanu - dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów RDW – niezagrożona

Północno-wschodnia część gminy Pawonków (JCWP Potok Jeżowski) przynależy do Zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (rzeczne) regionu wodnego rzeki Warty. Pozostałe JCWP stanowią część dorzecza Odry.

Status silnie zmienionej jednolitej części wód powierzchniowych oznacza, iż jej charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie przeobrażeń, będących wynikiem oddziaływania człowieka związanego z eksploatacją surowców naturalnych bądź działalnością przemysłową.

Sieć hydrograficzną uzupełniają stawy hodowlane. Największe ich skupisko występuje w okolicy Kośmidrów i Solarni oraz w północno-zachodniej części gminy. Na obszarze gminy występują ponadto liczne rowy melioracyjne (otwarte), połączone ze sobą, z naturalnymi ciekami i zbiornikami wód stojących, jak również łączące stawy hodowlane.

4. Wody podziemne i ich jakość

Gmina Pawonków przynależy do jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 116 obejmującej zasięgiem subregion Środkowej Odry. JCWPd o europejskim kodzie PLGW6220116 charakteryzują następujące parametry:

- ocena stanu ilościowego – dobry,
- ocena stanu chemicznego – dobry,
- ocena zagrożenia nieosiągnięcia dobrego stanu ilościowego – niezagrażona,
- ocena zagrożenia nieosiągnięcia dobrego stanu chemicznego – niezagrażona.

Działalność rolnicza stanowi realne zagrożenie dla jakości wód podziemnych, poprzez ryzyko zanieczyszczenia ich związkami azotu, jednak oceny wskazują, że nie wpływa na obniżenie stanu chemicznego analizowanej JCWPd. Budowa geologiczna obszaru determinuje występowanie wielu warstw wodonośnych, które przebadano w ramach monitoringu operacyjnego w 2011 roku. Stan chemiczny JCWPd nr 116 określono jako dobry, jednak zidentyfikowano duże ryzyko zanieczyszczeń z niedostatecznie skanalizowanych obszarów zwartej urbanizacji, nieuszczelnionych szamb oraz niekorzystną dla stanu wód presję związaną z eksploatacją surowców mineralnych.

Gmina Pawonków przynależy do bytomsko-olkuskiego regionu hydrogeologicznego. Główny poziom użytkowy występuje w utworach triasowych i zbudowany jest ze skał dolomityczno-wapiennych. Wody tego poziomu zalegają na głębokości 250-300 metrów, a miąższość warstwy wodonośnej przekracza 100 metrów. Eksploatowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 327 Lubliniec – Myszków (wydajność zbiornika wynosi od 30 do 70 m³/h) jest bardzo odporny na zanieczyszczenia antropogeniczne za przyczyną naturalnej izolacji - nieprzepuszczalnych nadkładów. Czas pionowej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do zbiornika przekracza 100 lat. Teren gminy zakwalifikowano do Obszaru Zwykłej Ochrony (OZO) wód podziemnych. Drugorzędny poziom wodonośny występuje w piaszczysto żwirowych utworach czwartorzędu na głębokości około 20 metrów. Jego wydajność wynosi od kilku do kilkunastu m³/h.

5. Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym, według podziału R. Gumińskiego, gmina należy do dzielnicy częstochowsko-kieleckiej, charakteryzującą się średnią roczną temperaturą wynoszącą 8-8,5°C, czasem zalegania pokrywy śnieżnej wynoszącym 60-80 dni i 200-210 dniowym okresem wegetacyjnym.

Na obszarze Pawonkowa dominują wiatry zachodnie (ok 60%) o średniej prędkości około 3 m/s, udział wiatrów z pozostałych kierunków wynosi po około 7%. Cisze mają miejsce przez około 5% czasu rocznego. Według Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Katowicach średnia roczna suma opadów

na terenie gminy wynosi około 700 mm.

Na obszarze gminy występuje topoklimat terenów zalesionych oraz dolin rzecznych. Las wpływa łagodząco na termikę i ruch powietrza – mniejsze są amplitudy temperatur w porównaniu do terenów sąsiednich, wiatry są słabsze, większa jest wilgotność względna. Na mikroklimat terenów leśnych wpływa również bakteriostatyczne działanie olejków eterycznych. Topoklimat den dolin rzecznych charakteryzują częste inwersje temperatur, lokalne cyrkulacje lub zastoiska zimnego powietrza, duża częstotliwość występowania mgieł i występowania lokalnych przymrozków.

6. Hałas

Gminę Pawonków charakteryzuje korzystny klimat akustyczny. Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest komunikacja, w szczególności ruch na drodze krajowej nr 46, przebiegającej za wschodu w kierunku północno-zachodnim oraz na drodze krajowej nr 11, której fragment przebiega we wschodniej części gminy. Niekorzystny klimat akustyczny kształtowany występuje w zasięgu oddziaływania dróg powiatowych i gminnych, jak również transportu kolejowego. W poszczególnych miejscowościach zlokalizowane są niewielkie zakłady usługowe (budowlane, transportowe, warsztaty samochodowe) i produkcyjne, które mogą wykazywać lokalne oddziaływanie na obiekty położone w bezpośrednim sąsiedztwie.

7. Promieniowanie niejonizujące

Na terenie gminy Pawonków głównymi emitorami promieniowania niejonizującego są:

- 1) napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 110 kV Lubliniec – Dobrodzień wraz ze stacją rozdzielczą 110/15 kV,
- 2) napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia o wartości 15 kV,
- 3) stacje transformatorowe,
- 4) stacje bazowe telefonii komórkowej.

Badania poziomu promieniowania niejonizującego prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie były prowadzone na terenie Pawonkowa, w sąsiednich gminach pomiary nie wskazywały na przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania.

8. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina Pawonków ma charakter rolniczy. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest dość wysoka – gleby klasy II i III stanowią około 27% użytków rolnych, klasy IV około 43%. Na terenie gminy najlepsze dla potrzeb rolnictwa są gleby orne dobre i średnio dobre wytworzone z glin zwałowych i łtów triasowych. W skali gminy kompleks glebowo-rolniczy pszenno-żytni stanowi 23%, pszenno-żytni 12%, a żytni 24%. Gleby orne średnio dobre i średniej jakości IIIb i IVa klasy bonitacyjnej zaliczono do kompleksów: 4-żytni bardzo dobry i 5-żytni dobry. Najsłabsze gleby (pseudobielicowe i brunatne) występują w okolicy Kośmidrów i Łagiewnik Małych. Kompleksy użytków zielonych bardzo dobrych (3,6%) i dobrych (76,3%) wyróżniono ze względu na wysokie III klasy bonitacyjne użytków zielonych. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa rodzinne o powierzchni od 5 do 20 ha. Dominuje uprawa zbóż, roślin okopowych, warzyw i owoców oraz drzew i krzewów ozdobnych. Warunki klimatyczne, glebowe i ukształtowanie terenu gminy są korzystne dla rozwoju rolnictwa. W produkcji zwierzęcej duże znaczenie ma hodowla trzody chlewnej oraz nutrii.

9. Leśna przestrzeń produkcyjna

Grunty leśne w gminie Pawonków obejmują tereny o powierzchni 5 185,7 ha, co daje lesistość gminy na poziomie 43,3% (GUS, 2014). Lasy publiczne Skarbu Państwa stanowią 92,9% ogółu lasów w gminie i są administrowane przez w większości przez Nadleśnictwo Lubliniec oraz niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy przez Nadleśnictwo Zawadzkie. Na terenach leśnych dominują siedliska borowe - bory i bory mieszane, których łączny udział wynosi 88%. 11% zajmują siedliska lasowe, a pozostały 1% olsy i łągi. Siedliska wilgotne stanowią prawie 60%, niespełna 38% to siedliska świeże, 2% stanowią siedliska bagienne i łąkowe. Dominującym gatunkiem jest sosna (ponad 90% powierzchni zalesionej), następnie świerk, brzoza, dąb, występujące z domieszką buka, modrzewia, jodły i osiki. Największy zwarty kompleks leśny znajduje się w południowej części gminy. Ze względu na niewielką lesistość północnej części gminy, istniejące zadrzewienia śródpolne powinny zostać zachowane. Wskazane jest zwiększenie lesistości, szczególnie na nieużytkach oraz ochrona istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych oraz przywodnych.

10. Szata roślinna

Szata roślinna na terenie Pawonkowa podlega wpływom antropogenicznym i w znacznej mierze utraciła naturalny charakter. Charakterystyczny dla północnej części gminy jest krajobraz rolniczy zestawami hodowlanymi oraz tereny zurbanizowane, gdzie dominują zbiorowiska roślinności ruderalnej. Zbiorowiska pól uprawnych są niestabilne ze względu na podatność na procesy synantropizacyjne. Agrocenozy należą zazwyczaj do klasy *Stellarietea mediae* – zespoły jednorocznych chwastów upraw polowych. Dynamiczne przekształcenia w metodach uprawy powodują zmiany w stanie gatunkowym zbiorowisk segetalnych oraz tworzenie się nowych kombinacji gatunków.

Elementem urozmaicającym krajobraz i wzbogacającym różnorodność biologiczną obszaru gminy są zadrzewienia śródpolne i łąki (najczęściej odłogowane), jak również doliny cieków pełniące funkcję korytarzy ekologicznych, ułatwiających migracje zwierząt. Dużym bogactwem bioróżnorodności gatunkowej i obecnością rzadkich gatunków roślin charakteryzują się nieliczne łąki kośne, podtopione łąki, jak również szuwały oraz turzycowiska towarzyszące ciekom i zbiornikom wód stojących. Stawy hodowlane są miejscem występowania rzadkich lub chronionych gatunków roślin i ptaków oraz ich miejsc lęgowych.

Zbiorowiska leśne występują głównie w południowej części gminy. Są to głównie bory i bory mieszane, jak również olsy i łągi. Pod względem fitosocjologicznym przeważa suboceaniczny bór świeży, fragmentarycznie subkontynentalny grąd niski. Drzewostan tworzy sosna, świerk, brzoza, dąb, które występują z domieszką buka, modrzewia, jodły i osiki. W obszarze lasów występują cenne i rzadkie siedliska torfowiskowe, bagna i polany śródleśne, stanowiska roślin chronionych. Część śródleśnych półnaturalnych łąk i bagien jest wyłączona z użytkowania i pozostawiona do naturalnej sukcesji.

W dolinie rzeki Lublinicy występują cenne zbiorowiska roślinne zbliżone do wikliny nadrzecznej i łągu jesionowo-olsowego. Lokalnie występują siedliska roślin przywodnych i bagiennych, a w rejonach łąk przyrzecznych ziołorośla.

Na obszarze gminy występują gatunki dziko występujących roślin objętych ochroną ścisłą:

- pełnik europejski *Trollius europaeus*,
- sasanka łąkowa *Pulsatilla pratensis*,
- sasanka wiosenna *Pulsatilla vernalis*,

Spośród gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną częściową na terenie gminy występują:

- bluszcz pospolity *Hedera helix*,
- kukułka (storczyk) szerokolistna *Dactylorhiza majalis*.
- pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*,
- widłak goździsty *Lycopodium clavatum*.

Ochroną prawną objęte są również kompleksy leśne zaliczane do lasów ochronnych, pomniki przyrody, część gminy stanowiąca fragment otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Nad Górną Liswartą” oraz stawy o ustanowionych obrębach hodowlanych.

11. Świat zwierzęcy

Zwarte, rozległe kompleksy leśne w południowej części gminy tworzą siedlisko dla licznych gatunków zwierząt, gadów i płazów. Tereny otwarte dodatkowo stwarzają dogodne warunki dla bytowania zwierząt płowych. Sieć hydrograficzna wraz z siedliskami roślin przywodnych i zadrzewień tworzy korytarze migracyjne oraz sprzyja siedliskom gatunków związanych ze środowiskiem wodnym, w tym skąposzczetów, mięczaków, płazów, ryb, ptaków oraz owadów.

12. Obiekty i tereny chronione

Północno-wschodnia część terenu gminy Pawonków leży w granicy otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Nad Górną Liswartą”, powołanego rozporządzeniem nr 55/08 Wojewody Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2008 roku. Obszar Parku obejmuje zwarty kompleks leśny położony w zlewni górnej Liswarty, charakteryzujący się bogatą siecią cieków i zbiorników wodnych.

Rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr 4/96 z dnia 6 lutego 1996 roku uznano za pomnik przyrody siedem drzew wyszczególnionych w tabeli 2.

Tabela 2. Pomniki przyrody na terenie gminy Pawonków.

L.p.	Typ pomnika	Nazwa gatunkowa	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Nr decyzji	Lokalizacja
1.	Drzewo	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	370	Kośmidry	Orzeczenie nr 13/161/53 PWRN w Stalinogrodzie Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego - Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Poł. Geogr. Próg Woźnicki Lubliniec, Nadl. Lubliniec Leśn. Koszvice oddział 55h
2.	Skupisko	Płatan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>)	234	Gwoździany	Decyzja nr RL/OP/b/19/62 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 06.07.962r. Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego - Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Poł. Geogr. Próg Woźnicki Gwoździany - park pałacowy
		Tulipanowiec amerykański (<i>Liriodendron tulipifera</i>)	240			
		Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	382			
		Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	300			
		Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	310			
3.	Drzewo	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	477	Pawonków	Orzeczenie nr 13/160/53 PWRN w Stalinogrodzie Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego - Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Poł. Geogr. Próg Woźnicki Pawonków, pastwisko obok cmentarza

13. Korytarze ekologiczne

Obszar Koszwic, Kośmidrów, Solarni oraz zalesione tereny na południe od tychże miejscowości, jak również północno-wschodni fragment gminy stanowią część korytarza ekologicznego Opole – Katowice (obszar węzłowy o znaczeniu krajowym Bory Stobrawskie). Wchodzi on w skład krajowej sieci ekologicznej ECONET, której korytarze łączą najlepiej zachowane ekosystemy o dużej różnorodności gatunkowej, siedliskowej.

Na terenie gminy Pawonków korytarz o znaczeniu regionalnym tworzy dolina rzeki Lublinicy wraz z dopływami i zbiornikami wodnymi.

14. Obiekty i tereny proponowane do ochrony

Na obszarze gminy Pawonków nie proponuje się utworzenia nowych form ochrony przyrody.

ROZDZIAŁ VI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej został przedstawiony na rysunku IC.

1. Zabytki nieruchomości w rejestrze zabytków województwa śląskiego

Na terenie gminy Pawonków znajduje się siedem obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Informacje o zabytkach nieruchomych zestawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Zabytki nieruchomości w gminie Pawonków wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego.

L.p.	Obiekt	Nr rejestru zabytków	Adres	Datowanie
DRALINY				
1.	Zespół Pałacowo-Parkowy: a) pałac, b) spichlerz, c) park	A/464	Pawonkowska 7	XIX w.
GWOŹDZIANY				
2.	Kościół drewniany Narodzenia Najświętszej Marii Panny	A/154	Topolowa 14	1576 r.
3.	Zespół Pałacowo-Parkowy: a) pałac w stylu eklektycznym z użyciem form neobarokowych i neorenesansowych, b) park	A/53/01	Spółdzielcza	XIX w.
ŁAGIEWNIKI WIELKIE NOWE				
4.	Budynek dworu wraz z parkiem	A/502	Nowa	XIX w.
ŁAGIEWNIKI WIELKIE				
5.	Zespół dworski: układ kompozycyjny, starodrzew, dwór, ogrodzenie między dworem a dziedzińcem gospodarczym, boczna brama wjazdowa	A/578	Lompy	XIX w.
PAWONKÓW				
6.	Kościół późnoklasycystyczny p.w. św. Katarzyny wraz z najbliższym otoczeniem w ramach ogrodzenia	A/91	Zawadzkiego 6	1806-1809
7.	Budynek plebanii w stylu klasycystycznym	A/92	Zawadzkiego	XIX w.

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach.

2. Zabytki nieruchomości w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ)

Zabytki nieruchomości z terenu gminy Pawonków wpisane Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków zestawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Zabytki nieruchomości w gminie Pawonków wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ).

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie
DRALINY			
1.	Budynek inwentarzewo-mieszkalny w Zespole Pałacowo-Parkowym	Pawonkowska 7	XIX w.
2.	Mur z cegły w zespole pałacowo-parkowym	Pawonkowska 7	XIX w.
LISOWICE			
3.	Kaplica murowana św. Jana Nepomucena	Mickiewicza	XIX w.
ŁAGIEWNIKI WIELKIE			
4.	Spichlerz w zespole dworskim	Lompy 28	XIX w.
5.	Kapliczka przykościelna św. Józefa	Lompy	XIX w.

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Częstochowie.

3. Zabytki nieruchome w Gminnej Ewidencji Zabytków

Gminną Ewidencję Zabytków (GEZ) Gminy Pawonków tworzą obiekty wymienione w tabelach nr 3 i 4 oraz zabytki nieruchome zestawione w tabeli 5.

Tabela 5. Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, nie wpisane do Rejestru Zabytków ani do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie
DRALINY			
6.	Kapliczka murowana	Pawonkowska	XIX w.
7.	Dom robotników	Pawonkowska	XIX w.
GWOŹDZIANY			
8.	Budynek d. niemieckiego posterunku celnego	Cegielniana 1	XX w.
9.	Budynek d. polskiego posterunku celnego	Lubliniecka 22	XX w.
10.	Budynek szkoły	Lubliniecka 5	XIX w.
11.	Spichlerz	Spółdzielcza	XIX w.
12.	Magazyn, ob. częściowo mieszkalny	Spółdzielcza	XIX w.
13.	Gorzelnia	Spółdzielcza	XIX w.
14.	Czworaki	Spółdzielcza	XIX w.
KOŚMIDRY			
15.	Dom murowany	Lubliniecka 34	XX w.
16.	Dom murowany	Lubliniecka 49	XX w.
17.	Dom „Leśniczówka”	Lubliniecka 69	XX w.
18.	Budynek szkoły	Szkolna 3	XIX w.
19.	Budynek Nadleśnictwa	Zawadzkiego	XX w.
LIPIE ŚLĄSKIE			
20.	Cegielnia murowana	Cegielniana	1928 r.
ŁAGIEWNIKI MAŁE			
21.	Kapliczka przydrożna	Lubliniecka	XX w.
22.	Kościół p.w. św. Jadwigi	Lubliniecka 31	1929 r.
23.	Budynek szkoły	Lubliniecka 30	XIX w.
PAWONKÓW			
24.	Dom murowany	Lubliniecka 12	XX w.
25.	Budynek kolejowo - mieszkalny	Zawadzkiego 62	XX w.
26.	Dom d. karczma	Zawadzkiego 5	XX w.
27.	Dom murowany	Zawadzkiego 11	XX w.
28.	Budynek mieszkalny dawnego folwarku	Pawonków - Lustrzaniec	XIX w.
SKRZYDŁOWICE			
29.	Kapliczka murowana	Gwoździańska	XX w.
30.	Budynek d. szkoły	Wyzwolenia 6	XIX w.
31.	Dwór w Zespole Dworskim		XIX w.
32.	Spichlerz w Zespole Dworskim		XIX w.
33.	Obory w zespole dworskim		XIX w.
34.	Czworaki w zespole dworskim		XIX w.
SOLARNIA			
35.	Budynek szkoły	Strażacka 7	XX w.
36.	Kapliczka murowana	Boczna	XX w.
37.	Budynek d. szkoły	Strażacka	XIX w.

Zródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Częstochowie.

Lista wyżej wymienionych obiektów nie jest zamknięta i na etapie sporządzania miejscowych planów może być modyfikowana, w szczególności dostosowywana do wskazań gminnej ewidencji zabytków, co nie narusza ustaleń studium.

4. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Pawonków znajdują się stanowiska archeologiczne nierejestrowe, które zestawiono w tabeli 6 na podstawie kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych (KESA).

Tabela 6. Stanowiska archeologiczne (nierejestrowe) na obszarze gminy Pawonków.

Lp.	Nr stanowiska w miejscowości	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP	Typ stanowiska	Chronologia
KOSZWICE					
1.	1	90-43	1	osada	ok. nowożytny
2.	2	90-43	2	punkt osadniczy	ok. nowożytny
PODGROBLANE					
3.	1	90-43	1	punkt osadniczy	ok. nowożytny
DRALINY					
4.	1	89-44	6	śląd osadnictwa	ok. nowożytny
ŁAGIEWNIKI MAŁE					
5.	2	89-43	2	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich
				śląd osadnictwa	średniowiecze
6.	3	89-43	3	śląd osadnictwa	epoki kamienia
7.	4	89-43	4	śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
				osada	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
8.	5	89-43	5	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				osada	ok. nowożytny
9.	6	89-43	6	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
10.	7	89-43	7	osada	kult. przeworska – późny ok. wpływów rzymskich
				osada	średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
11.	8	89-43	8	śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
				punkt osadniczy	średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
12.	9	89-43	9	śląd osadnictwa	epoki kamienia
13.	10	89-43	10	śląd osadnictwa	epoki kamienia
14.	11	89-43	11	punkt osadniczy	średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
15.	12	89-43	12	osada	ok. nowożytny
16.	13	89-43	13	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
17.	14	89-43	14	osada	średniowiecze
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze

Lp.	Nr stanowiska w miejscowości	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP	Typ stanowiska	Chronologia
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
18.	15	89-43	15	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				osada	średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
19.	16	89-43	16	osada	średniowiecze
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
20.	17	89-43	17	śląd osadnictwa	średniowiecze
				osada	ok. nowożytny
SKRZYDŁOWICE					
21.	1	89-43	18	śląd osadnictwa	kult. przeworska – ok. wpływów rzymskich
				śląd osadnictwa	średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
22.	2	89-43	19	punkt osadniczy	ok. nowożytny
23.	3	89-43	20	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				punkt osadniczy	średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
24.	4	89-43	21	śląd osadnictwa	średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
25.	5	89-43	22	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	średniowiecze
				osada	ok. nowożytny
26.	6	89-43	23	śląd osadnictwa	średniowiecze
27.	7	89-43	24	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
PAWONKÓW					
28.	1	89-43	25	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
29.	2	89-43	26	śląd osadnictwa	średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
30.	3	89-43	27	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
31.	4	89-43	28	śląd osadnictwa	mezolit
				punkt osadniczy	średniowiecze
32.	5	89-43	31	osada	kult. przeworska – późny ok. wpływów rzymskich
				osada	pradzieje (ogólnie)
LISOWICE					
33.	1	89-43	29	śląd osadnictwa	epoki kamienia (schyłkowy paleolit?)
				punkt osadniczy	średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny

Lp.	Nr stanowiska w miejscowości	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP	Typ stanowiska	Chronologia
34.	2	89-43	30	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
KOŚMIDRY					
35.	2	89-43	32	śląd osadnictwa	epoki kamienia
36.	3	89-43	33	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
GWOZDZIANY					
37.	2	88-43	30	punkt osadniczy	późne średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
38.	3	88-43	31	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				punkt osadniczy	późne średniowiecze
39.	4	88-43	32	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				punkt osadniczy	późne średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
40.	5	88-43	33	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				punkt osadniczy	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
41.	6	88-43	34	śląd osadnictwa	średniowiecze
42.	7	88-43	37	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
43.	8	88-43	38	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
44.	9	88-43	39	śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
45.	10	88-43	40	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				osada?	ok. nowożytny
46.	11	88-43	41	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
47.	12	88-43	42	punkt osadniczy	późne średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
48.	13	88-43	48	śląd osadnictwa	epoki kamienia
49.	14	88-43	35	śląd osadnictwa	średniowiecze
50.	15	88-43	36	osada	średniowiecze
ŁAGIEWNIKI WIELKI56					
51.	1	88-43	43	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
52.	2	88-43	44	śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
53.	3	88-43	45	punkt osadniczy	późne średniowiecze

Lp.	Nr stanowiska w miejscowości	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP	Typ stanowiska	Chronologia
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
54.	4	88-43	46	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
				śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
				punkt osadniczy	późne średniowiecze
				śląd osadnictwa	ok. nowożytny
55.	5	88-43	5	obozowisko	epoki kamienia
56.	8	88-43	17	obozowisko	epoki kamienia
57.	9	88-43	18	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	pradzieje (ogólnie)
58.	10	88-43	19	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze
59.	11	88-43	29	śląd osadnictwa	epoki kamienia
60.	14	88-43	6	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
				punkt osadniczy	ok. nowożytny
61.	15	88-43	7	śląd osadnictwa	epoki kamienia
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Częstochowie.

Karty KESA posiadają również stanowiska archiwalne, które nie mają ścisłej lokalizacji lub zostały zniszczone.

5. Dobra kultury współczesnej

Na obszarze Pawonkowa nie występują dobra kultury współczesnej.

6. Dziedzictwo kultury niematerialnej, w tym historia gminy

Przez teren gminy przebiega historyczny średniowieczny szlak komunikacyjny z Małopolski w kierunku Opola i Wrocławia. Teren gminy przynależy historycznie do Śląska.

Historia osady Pawonków sięga czasów średniowiecza, choć znalezisko z okolicy Solarni (skorupy naczyń z okresu kultury łużyckiej) wskazuje, iż ludzie żyją na tym terenie już od ok. XII wieku p.n.e.

W 1430 roku osada Pawonków została ograbiona i spalona przez Husytów, czeskich buntowników religijnych i politycznych, głoszących idee reformacji kościoła rzymskokatolickiego. Po najeździe postawiono kościół, który istniał do XIX wieku. W 1540 roku, w wyniku zmniejszenia władzy i majątków hierarchów kościelnych, Pawonków dostał się pod opiekę protestanckiego dziedzica Horniga de Horna, a osadnicy przyjęli nowe wyznanie. W czasie wojny trzydziestoletniej (1618-1648) ziemie dzisiejszej gminy zostały spustoszone.

Etymologia nazwy „Pawonków” prawdopodobnie wiąże się z faktem, że Pawontów to syn Pawonty, zatem później powstały Pawonków to syn Pawonki.

Nazwa „Gwoździany” po raz pierwszy pojawiła się w protokole wizytacji kanonicznej z 1679 roku, gdzie wzmiankowana jest wieś Gwoździny (villa Gwozdziani). Słowo „gwozd” znaczyło jeszcze w XV wieku las, a „gwozdany” oznaczało pierwotnie „ludzi mieszkających w lesie”.

Łagiewniki to nazwa pochodząca od „ładwi”, czyli naczyń wyrabianych z drewna lub innych materiałów

dostępnych w dawnych czasach.

Nazwa Draliny pochodzi prawdopodobnie od trzech lip - niemieckiego słowa Dreilinden, a związana jest z dworem pod trzema lipami.

Lisowice zawdzięczają swą nazwę lisowi – popularnemu zwierzęciu łownemu występującemu w pawonkowskich lasach.

Skrzydłowice wywodzą swą nazwę najprawdopodobniej od wiatraka istniejącego w miejscowości.

Istnieją dwie wersje pochodzenia nazwy miejscowości Kośmidry. Jedna wywodzi nazwę od warsztatu pracy mieszkańców „kuźnic”, które w języku niemieckim nazywano Schmiede. Z przekazów ludowych wynika, że Kośmidry powstały z połączenia słów „ku” „śmidom”, co w języku polskim znaczyło „ku kuźnicom”. Herb miejscowości przedstawia lwa stojącego na tylnych łapach, trzymającego młot i uderzającego w kowadło. Druga wersja podaje, że nazwa pochodzi od właściciela miejscowości – Koschmidra, ale nie jest to poparte dowodami.

Miejscowość Koszwice została utworzona w wyniku podziału miejscowości Kośmidry po plebiscycie w 1923 roku. Do 1945 roku obowiązywała nazwa Heidehammer (wrzos i młot), nazwa Koszwice używana jest od 1945 roku.

Już od XVI w. w Solarni warzono sól, co najprawdopodobniej dało to początek nazwie miejscowości.

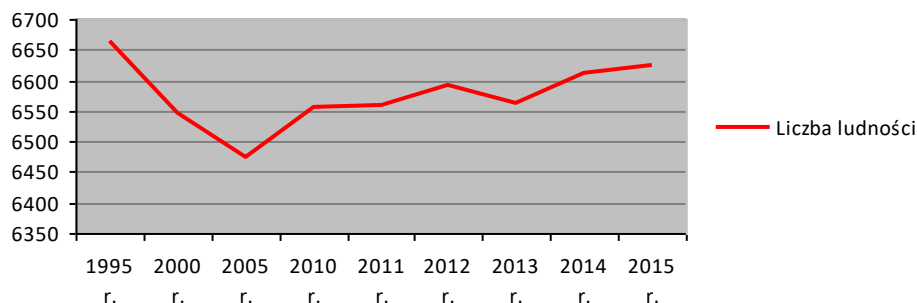
ROZDZIAŁ VII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

1. Demografia

Gmina Pawonków zamieszkiwana jest przez 6 612 osób (GUS, stan na 31.12.2014 r.). Analizę dynamiki zmian liczby ludności przeprowadzono oparciu o dane statystyczne dotyczące faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2010-2014. Zmiany liczby ludności w Pawonkowie prezentuje wykres 1 i tabela 7.

Wykres 1. Dynamika wzrostu liczby ludności w gminie Pawonków (stan na 31.12.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

Tabela 7. Liczba ludności w gminie Pawonków (stan na 31.12.)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności ogółem	6 663	6 546	6 474	6 557	6 559	6 592	6 563	6 612	6 624

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Liczba ludności gminy Pawonków na przestrzeni ostatnich 20 lat nieznacznie się wahała. W stosunku do roku 1995 odnotowano spadek liczby ludności o 0,6%. Porównanie zmian liczby ludności w Pawonkowie i pozostałych gminach powiatu lublinieckiego przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Dynamika zmian liczby ludności gmin powiatu lublinieckiego w latach 2000-2014.

Jednostka terytorialna	Typ gminy	2000 r.	2014 r.	Przyrost [%]
Powiat lubliniecki:	-	77 217	76 980	-0,3%
Lubliniec	gmina miejska	24 664	24 182	-1,9%
Boronów	gmina wiejska	3 255	3 371	3,6%
Ciasna	gmina wiejska	8 155	7 632	-6,4%
Herby	gmina wiejska	6 979	6 886	-1,3%
Kochanowice	gmina wiejska	6 652	6 891	3,6%
Koszęcin	gmina wiejska	11 388	11 765	3,3%
Pawonków	gmina wiejska	6 546	6 612	1,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Na tle gmin powiatu lublinieckiego Pawonków plasuje się na czwartej pozycji pod względem dynamiki wzrostu liczby mieszkańców w latach 2000-2014. Przyrost liczby ludności w analizowanym okresie wyniósł 1% jest niższy o 0,8% od średniej dla powiatu. Strukturę ludności Pawonkowa pod względem płci obrazuje tabela 9.

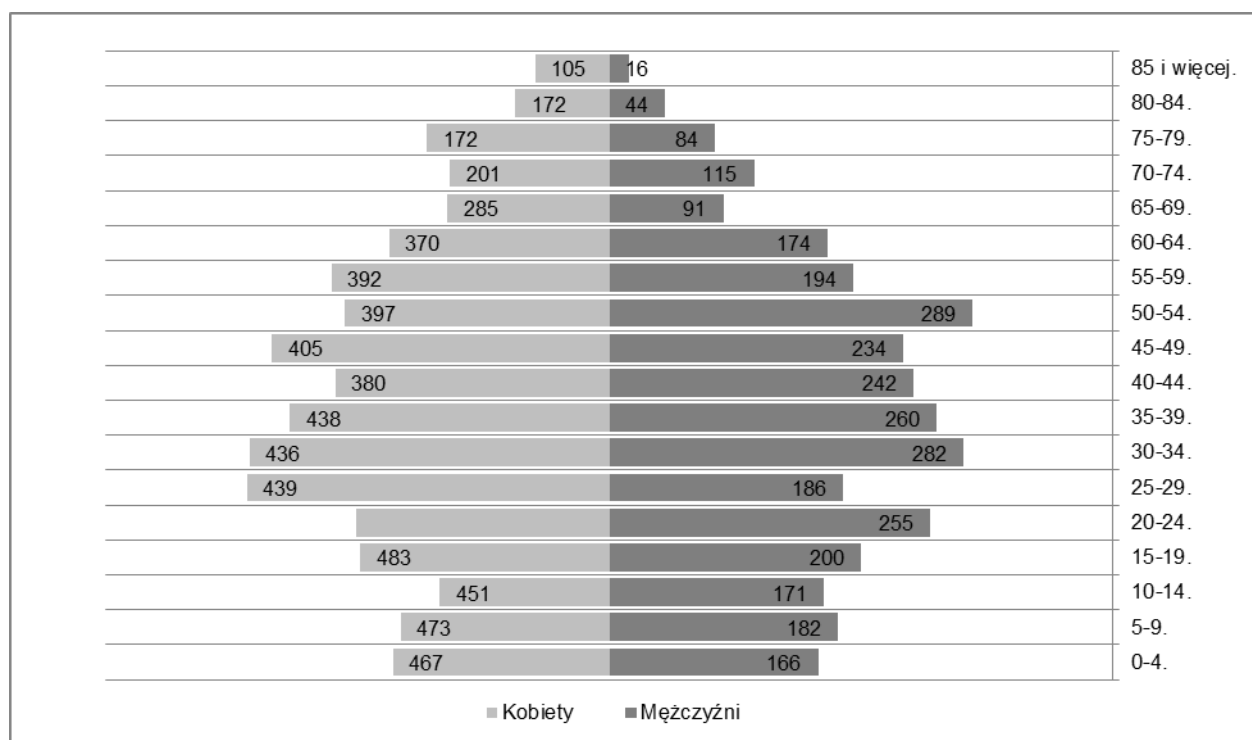
Tabela 9: Struktura ludności gminy Pawonków według płci, stan na 31.12.2014 r.

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Przedział wiekowy	6 512	3 185	3 327
0-4	338	166	172
5-9	348	182	166
10-14	306	171	135
15-19	398	200	198
20-24	456	255	201
25-29	574	286	288
30-34	568	282	286
35-39	514	260	254
40-44	460	242	218
45-49	502	234	268
50-54	499	289	210
55-59	415	194	221
60-64	349	174	175
65-69	220	91	129
70-74	242	115	127
75-79	229	84	145
80-84	119	44	75
85 i więcej	75	16	59

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

W gminie Pawonków współczynnik feminizacji wynosi 104,5%. Kobiet jest o 4,5% więcej niż mężczyzn. Największe dysproporcje w strukturze płci poszczególnych grup wiekowych występują wśród osób, które ukończyły 65 rok życia, w gminie mieszka ich ponad 665, z czego 70,4% to kobiety. Graficzną interpretację struktury demograficznej mieszkańców Pawonkowa w postaci piramidy płci i wieku przedstawia wykres 2.

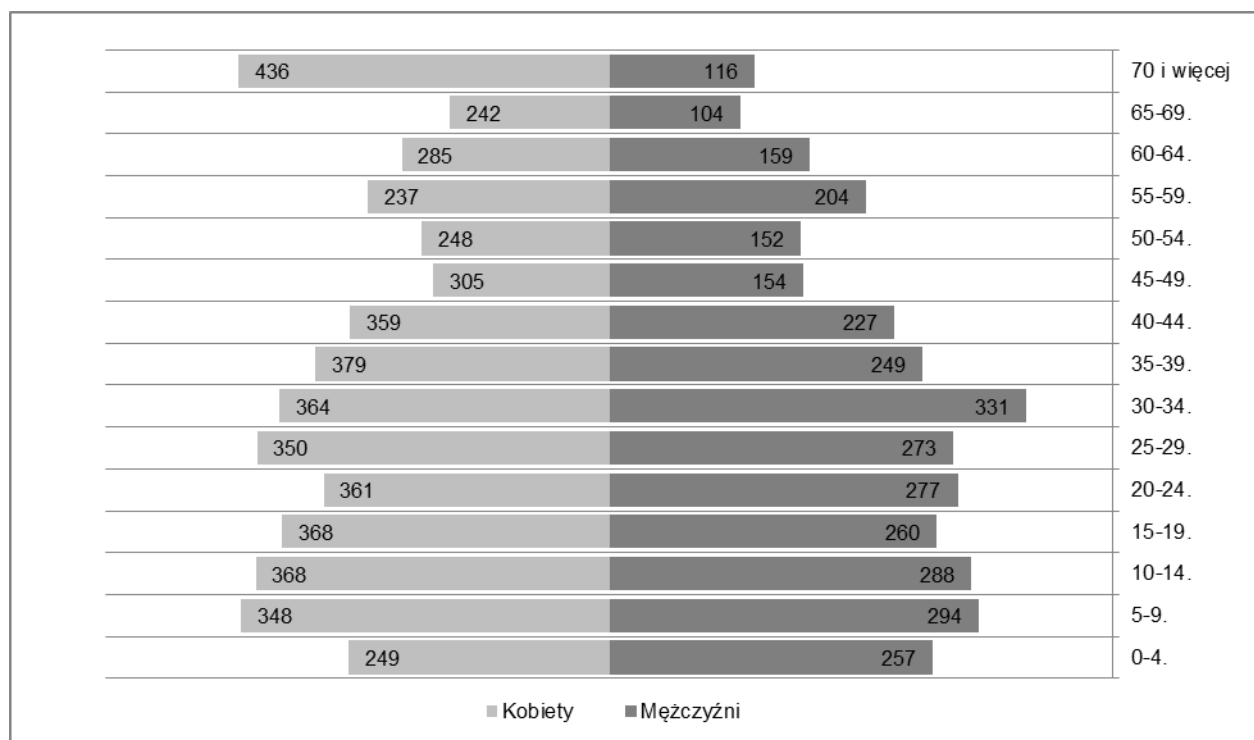
Wykres 2. Piramida płci i wieku mieszkańców Pawonkowa, stan na 31.12.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2015.

Piramida płci i wieku mieszkańców Pawonkowa, według stanu na 31.12.2014 roku, wskazuje na starzenie się społeczeństwa. Udział ludności w wieku powyżej 65 lat wynosi 12,2%. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią 16,3% ogółu mieszkańców. W 1995 roku sytuacja demograficzna była odmienna, co przedstawia Wykres 3.

Wykres 3. Piramida płci i wieku mieszkańców Pawonkowa, stan na 31.12.1995 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2015.

W roku 1995 ludność w wieku powyżej 65 roku życia stanowiła 9,6% ogółu mieszkańców Pawonkowa. Strukturę płci i wieku obrazowała piramida o charakterze zastojowym, jednak na przestrzeni lat 1995-2014 wykształciło się społeczeństwo posiadające cechy populacji starzejącej się. Liczebność grupy w wieku poprodukcyjnym wzrosła o ok. 2,5%. Populacja nie wykazuje cech gwałtownego załamania - liczba ludności utrzymuje się na stałym, wyrównanym poziomie.

Przyrost rzeczywisty jest kształtowany przez przyrost naturalny i saldo migracji. Zestawienie urodzeń i zgonów oraz ruchów migracyjnych w gminie Pawonków przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Przyrost naturalny w gminie Pawonków w latach 1995-2014 (stan na 31.12.2014 r.).

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia ogółem	77	77	70	73	63	83	46	73
kobiety	36	37	37	27	40	42	26	35
mężczyźni	41	40	33	46	23	41	20	38
Zgony ogółem	72	59	49	48	67	68	63	50
kobiety	34	22	28	20	25	24	27	30
mężczyźni	38	37	21	28	42	44	36	20
Przyrost naturalny	+5	+18	+21	+25	+4	+15	-17	+23
Zameldowania	66	55	73	73	65	75	70	55
Wymeldowania	103	70	97	55	59	69	82	43
Saldo migracji	-37	-15	-24	+18	+6	+6	-12	+12
Przyrost rzeczywisty	-32	+3	-3	+43	+10	+21	-29	+35

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Przyrost naturalny w gminie Pawonków jest generalnie dodatni, lecz nie wpływa znacząco na wzrost liczby mieszkańców. Na dynamikę rozwoju demograficznego Pawonkowa również w niewielkim stopniu wpływają migracje, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne. Zmienne saldo migracji na przestrzeni lat 1995 – 2014 nie wskazuje wyraźnego trendu demograficznego. W latach 2010-2014 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 80 osób, w tym 50 przybyło w wyniku przyrostu naturalnego, zaś 30 to efekt ruchów migracyjnych.

Za niewielkie wahania liczby mieszkańców gminy odpowiada zarówno ruch naturalny, jak i migracje. Nie należy zakładać istotnych zmian w zakresie wzrostu liczby mieszkańców. Z analiz i prognoz Urzędu Statystycznego w Katowicach wynika, iż powiat lubliniecki będzie notował ujemny przyrost rzeczywisty co najmniej do 2030 roku.

Bliskość miasta powiatowego i pojawiające się preferencje zamieszkiwania na obszarach o niskiej intensywności zabudowy mogą przyczynić się do powstania tendencji wzrostu liczby ludności w gminie, co wiązać się będzie z koniecznością realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej. Obszarem szczególnie intensywnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej będą tereny położone przy granicy administracyjnej z miastem Lublińcem.

2. Warunki mieszkaniowe

Ocenę warunków mieszkaniowych w gminie Pawonków wykonano w oparciu o analizę wielkości mieszkań w stosunku do liczby zamieszkujących je osób oraz na podstawie danych dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną. W 2014 roku w Pawonkowie było 1 628 budynków mieszkalnych, w stosunku do roku 2010 ich liczba wzrosła, o 108, co zestawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Budynki mieszkalne w gminie Pawonków w latach 2010-2014.

	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba budynków mieszkalnych	1 520	1 587	1 601	1 615	1 628
Odsetek budynków, z co najmniej dwoma mieszkaniami [%]	26,3	22,1	22,0	22,2	22,1

Zródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Budynki oddane do użytkowania w latach 2010-2014 to głównie domy jednorodzinne, na co wskazuje utrzymujący się na poziomie ok. 22% odsetek budynków, z co najmniej dwoma mieszkaniami. Informacje na temat wielkości mieszkań i liczby zamieszkujących je osób przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie Pawonków w latach 1995-2014.

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	1 897	1 921	1 828	1 920	1 937	1 954	1 973	1 988
Liczba izb	7 271	7 402	8 002	8 823	8 908	8 992	9 088	9 162
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	144 781	147 924	163 197	181 335	183 446	185 311	188 000	190 450
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,8	3,9	4,4	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	76,3	77,0	89,3	94,4	94,7	94,8	95,3	95,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	21,7	22,6	25,2	27,7	28,0	28,1	28,6	28,8

Zródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Od 1995 roku obserwowany jest trend wzrostu liczby mieszkań oraz coraz większej ich powierzchni użytkowej. W latach 1995-2014 przeciętna liczba izb w mieszkaniu wzrosła z 3,8 do 4,6, co stanowi przyrost o 21%. W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia użytkowa wzrosła o 31,5%, a w 2014 roku na

mieszkańca przypadło o 7,1 m² powierzchni więcej niż w roku 1995. Statystyczne mieszkanie w Pawonkowie ma około 95 m² powierzchni użytkowej i na jednego mieszkańca przypada ponad 28 m². Wyraźny jest wzrost zarówno liczby izb w mieszkaniach, jak i ich powierzchni użytkowej, w tym także powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca, co wskazuje na poprawę warunków mieszkaniowych w gminie Pawonków. Liczbę mieszkańców przypadającą na jeden lokal mieszkalny przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Przeciętna liczba mieszkańców w mieszkaniu w gminie Pawonków w 2014 roku.

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców	6 663	6 546	6 474	6 557	6 559	6 592	6 563	6 612
Liczba mieszkań	1 897	1 921	1 828	1 920	1 937	1 954	1 973	1 988
Liczba mieszkańców/mieszkanie	3,5	3,4	3,5	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3

Zródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

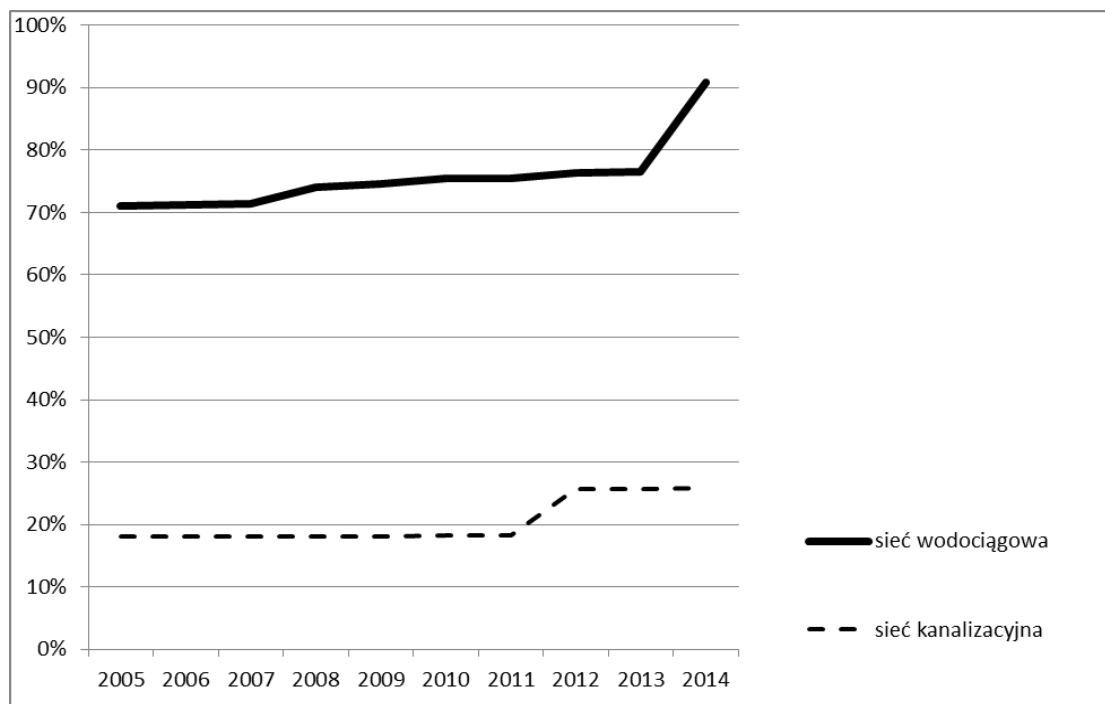
Na przestrzeni lat 1995-2014 statystyczna liczba mieszkańców przypadająca na jedno mieszkanie w gminie zmniejszyła się z 3,5 do 3,3 osoby, wzrost jest minimalny, nie wpływa więc na ocenę warunków mieszkaniowych. Istotny dla analizy jest dostęp do mediów oraz wartość odsetka mieszkańców posiadających dostęp do infrastruktury w latach 2005-2014, co przedstawiono w tabeli 14 i na wykresie 4.

Tabela 14. Odsetek mieszkańców Pawonkowa korzystających z instalacji w latach 2005-2014.

	Odsetek mieszkańców w roku									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
sieć wodociągowa	71,1	71,3	71,4	74,1	74,5	75,4	75,4	76,4	76,6	90,8
sieć kanalizacyjna	18,0	18,1	18,1	18,1	18,1	18,2	18,2	25,7	25,7	25,9
sieć gazowa	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak

Zródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Wykres 4. Odsetek mieszkańców Pawonkowa korzystających z infrastruktury technicznej w latach 2005-2014.

Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2015.

Na koniec 2014 roku w gminie Pawonków z sieci wodociągowej korzystało ponad 90% mieszkańców,

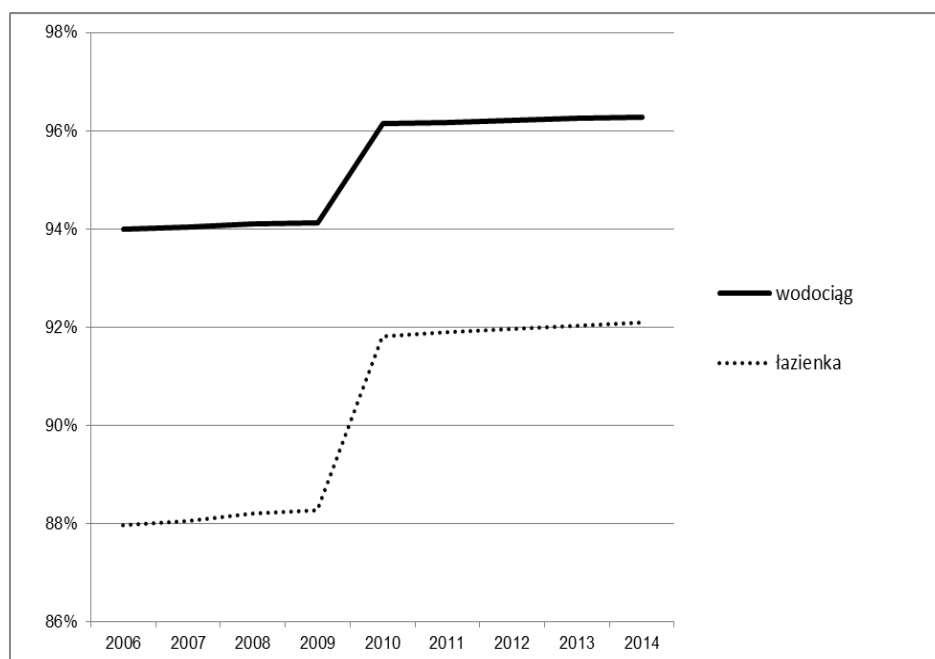
dostęp do kanalizacji miało niespełna 26% społeczeństwa, czyli o 42,7% więcej w stosunku do roku 2005. Na terenie gminy brak instalacji sieci gazowej. Dostęp mieszkańców do infrastruktury technicznej wzrasta, co wynika z wyposażenia technicznego mieszkań – tabela 15 i wykres 6.

Tabela 15. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2006-2014.

Wyposażenie mieszkania	Odsetek mieszkań w roku:								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
sieć wodociągowa	94,0	94,0	94,1	94,1	96,1	96,2	96,2	96,2	96,3
łazienka	88,0	88,1	88,2	88,3	91,8	91,9	92,0	92,0	92,1
centralne ogrzewanie	76,4	76,6	76,8	77,0	81,7	81,8	82,0	82,2	82,3

Zródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Wykres 6. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2006-2014.

Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2015.

W 2014 roku 96,3% mieszkań w gminie posiadało przyłącze do sieci wodociągowej, co pozwalało na korzystanie z infrastruktury przez 90,8% mieszkańców Pawonkowa. Gmina ma charakter wiejski, co wpływa na konieczność budowy rozgałęzionych sieci kanalizacji o niskiej efektywności. Do 2014 roku dostęp do kanalizacji zapewniono nieco prawie 26% mieszkańców, łazienkę posiadało 92,1% mieszkań. Funkcjonowanie zbiorników bezodpływowych (szamb) i przydomowych oczyszczalni ścieków jest zasadne na obszarach o niskim wskaźniku urbanizacji, gdzie ze względu na rozproszenie zabudowy realizacja sieci kanalizacyjnej jest nieekonomiczna. 82,3% mieszkań wyposażonych jest w centralne ogrzewanie.

Warunki mieszkaniowe na terenie gminy Pawonków są bardzo dobre. Większość budynków na terenie gminy to domu jednorodzinne, mieszkania są duże oraz dobrze wyposażone w instalacje i urządzenia techniczno-sanitarne. System kanalizacji sanitarnej obsługuje niespełna 26% mieszkańców, jednak sieć jest sukcesywnie rozbudowywana.

3. Struktura zatrudnienia i bezrobocie

Strukturę zatrudnienia w gminie Pawonków przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Pracujący w gminie Pawonków w latach 1995-2014 i ich udział w ogólnej liczbie ludności.

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności	6 663	6 546	6 474	6 557	6 559	6 592	6 563	6 612
Pracujący, w tym:	485	315	307	364	446	410	380	452
mężczyźni	208	123	103	143	176	146	144	182
kobiety	277	192	204	221	270	264	236	270
Pracujący [%]	7,3	4,8	4,7	5,5	6,8	6,2	5,8	6,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Liczba osób pracujących (poza rolnictwem) w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Pawonkowa na przestrzeni lat 1995-2014 spadła o 0,5%. Rynkiem oferującym podaż miejsc pracy dla mieszkańców Pawonkowa jest głównie miasto powiatowe - Lubliniec. Strukturę bezrobocia w gminie obrazują tabela 17.

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych w gminie Pawonków w latach 2005-2015 (stan na 31.12.2014).

	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni, w tym:	233	185	156	125	202	235	249	240	276	200	153
mężczyźni	96	64	52	39	89	97	101	87	103	86	63
kobiety	137	121	104	86	113	138	148	153	173	114	90

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu (www.puplubliniec.pl).

Wśród osób bezrobotnych więcej jest kobiet niż mężczyzn, ponadto powyżej 50% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Największy problem z podjęciem pracy mają osoby poniżej 30 roku życia bez kwalifikacji zawodowych. Porównanie struktury bezrobocia w powiecie lublinieckim na tle województwa i kraju obrazuje tabela 18.

Tabela 18. Stopa bezrobocia w Polsce, województwie śląskim i powiecie lublinieckim w latach 1995-2014 (stan na 31.12.2014).

	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	17,6%	12,4%	12,5%	13,4%	13,4%	11,5%
Województwo śląskie	15,5%	10,0%	10,2%	11,1%	11,3%	9,6%
Powiat lubliniecki	14,8%	12,8%	13,3%	13,4%	13,7%	11,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

W analizowanym okresie (rok 2005 i lata 2010-2014) stopa bezrobocia w powiecie lublinieckim utrzymywała się na poziomie wyższym niż jej wartość dla województwa, oscylowała wokół wielkości wskaźników dla kraju.

W gminie Pawonków ważną rolę w strukturze gospodarki odgrywa rolnictwo. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy to przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób, działające w branży usługowej, głównie związanej z handlem i szeroko pojętymi usługami naprawczymi. Na koniec 2013 roku w sektorze prywatnym zarejestrowanych było 346 podmiotów gospodarczych, w ciągu roku liczba ta wzrosła o 11,6% - na koniec 2014 roku na terenie gminy działało 386 podmiotów. W sektorze publicznym działa niezmiennie od 4 lat 18 podmiotów gospodarczych.

Przemysł wydobywczy w gminie Pawonków opiera się na eksploatacji złoża kruszywa naturalnego. W miejscowości Łagiewniki Wielkie funkcjonuje żwirownia należąca do Przedsiębiorstwa Usługowo-Technicznego Łukasz Pasieka, które eksploatuje złożo kruszywa naturalnego w kategorii C1 „Łagiewniki Wielkie” o powierzchni 13,35 ha. Okresowo eksploatowane jest również złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej „Lipie Śląskie – Lisowice” o powierzchni 5,89 ha.

4. Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Pawonków funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1) przedszkola:

- Przedszkole Publiczne im. Pluszowego Misia w Pawonkowie,
- Przedszkole Publiczne w Łagiewnikach Wielkich,
- Przedszkole Publiczne w Łagiewnikach Małych,
- Przedszkole Publiczne w Kośmidrach,
- Przedszkole Publiczne w Gwoździanach,

2) szkoły podstawowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Pawonkowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łagiewnikach Małych,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wandy Kawy i Bronisławy Kawy w Kośmidrach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gwoździanach,

3) gimnazja:

- Gimnazjum w Pawonkowie.

Ponadto w Lisowicach funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny. W przedszkolu w Pawonkowie funkcjonuje Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, gdzie prowadzony jest program pobudzania psychoruchowego i społecznego dzieci niepełnosprawnych. Mieszkańcy większości sołectw mają zagwarantowany dostęp do usług oświatowych – przedszkola i szkoły podstawowej - na terenie swojej miejscowości.

Na infrastrukturę społeczną w Gminie Pawonków składają się:

- 1) Gminna Biblioteka Publiczna w Pawonkowie oraz 4 jej filie: w Kośmidrach, Łagiewnikach Małych, Gwoździanach i Lisowicach,
- 2) Lokalne Centrum Społeczno-Kulturalne w Lisowicach,
- 3) Świetlica Społeczno-Kulturalna w Pawonkowie,
- 4) muzea:
  - Muzeum Paleontologiczne w Lisowicach,
- 5) kluby sportowe:
  - Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” w Pawonkowie,
  - Ludowy Klub Sportowy w Łagiewnikach Wielkich,
  - Klub Sportowy START Koszvice,
  - Uczniowski Klub Sportowy Pawonków,
- 6) ośrodki zdrowia:
  - Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Pawonkowie,
- 7) placówki pomocy społecznej:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawonkowie,

8) obiekty noclegowe – turystyka:

- Karczma Koszwice – pensjonat,
- Agroturystyka Renata i Piotr Wons w Łagiewnikach Wielkich.

5. Przestrzeń publiczna

Struktura przestrzenna gminy Pawonków jest odwzorowaniem indywidualności gminy, decyduje o jej rozpoznawalności i marce. Obszar gminy, w którym rozgrywa się życia społeczne, gospodarcze i kulturalne gminy Pawonków, stanowi specyficzne tło dla obszaru przestrzeni ogólnodostępnych i obszaru przestrzeni publicznej, w tym parków i skwerów, dróg, obszarów sportowo-rekreacyjnych. Zestawienie tych przestrzeni tworzy specyficzną oprawę istniejących i przyszłych terenów zurbanizowanych i zabudowanych. W gminie Pawonków można wskazać przestrzenie, które noszą cechy przestrzeni publicznych, jednakże brak jest pomiędzy nimi powiązań, w szczególności pieszych i rowerowych. Ponadto ich identyfikacja w przestrzeni winna zostać wzmocniona i podkreślona.

ROZDZIAŁ VIII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

1. Zagrożenia związane z ruchami masowymi ziemi

Na obszarze Pawonkowa wyodrębniono tereny narażone na procesy geodynamiczne skutkujące przekształceniem znacznych powierzchni terenu - tereny narażone na procesy osuwiskowe – głównie w dolinach rzek. Na powstanie osuwisk wpływa również nachylenie stoku oraz występowanie ulewnych opadów o dużym zasięgu przestrzennym. Nasycona wodą zwietrzlina zlokalizowana pomiędzy warstwą gleby, a litą skałą przybiera konsystencję mazi i umożliwia ruch położonych na niej ciężkich warstw ziemi. Zjawiska osuwiskowe są trudne do przewidzenia i trudno im przeciwdziałać, a główne czynniki powodujące ruch mas ziemnych nie mają charakteru antropogenicznego.

Osuwanie się mas ziemnych stanowi poważne i bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia. W celu ograniczenia szkód i zniszczeń wywołanych ruchami masowymi konieczne jest podjęcie działań ograniczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach objętych ryzykiem osuwiskowym, a także zachowanie środków ostrożności w trakcie realizacji przedsięwzięć, mogących powodować podcięcie stoków i uaktywnienie osuwisk. W celu wzmocnienia i stabilizacji stoków wskazane jest zadrzewianie i zakrzewianie obszarów zagrożonych.

Tereny te wskazano na **rysunku IC**.

2. Zagrożenia związane z wystąpieniem powodzi

Na obszarze Pawonkowa występują tereny narażone na ryzyko powodzi, które zostały wskazane na **rysunku IC**. Obszary zagrożone zalewami czy lokalnymi podtopieniami występują w dolinie Lublinicy i jej dopływów, Bziniczki, Potoku Skrzydłowskiego oraz bezimiennego potoku w północno-wschodniej części gminy. W celu przeciwdziałania zagrożeniu bezpieczeństwa ludności i jej mienia niezbędne jest ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy na tych obszarach oraz kształtowanie zagospodarowania zwiększającego naturalną retencję oraz sprzyjającego zmniejszeniu przepływów (spłaszczenie fali powodziowej) wód wielkich. W celu ochrony terenów zainwestowanych wskazane jest zachowanie niezabudowanych terenów zalewowych, podmokłych i torfowisk, ich utrzymywanie oraz zabezpieczenie. Aktywna ochrona przeciwpowodziowa opiera się na zachowaniu i przywróceniu jak największej powierzchni retencyjnej i hamowaniu odpływu wód podziemnych z przyległych do dolin wysoczyzn.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ wskazano obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, w tym obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. Teren gminy Pawonków nie został wskazany na mapach zagrożenia powodziowego ani w studiach ochrony przeciwpowodziowej, zatem w skali makroregionalnej w granicach gminy nie wskazano obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

3. Zagrożenia związane z katastrofami komunikacyjnymi

Zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi stan infrastruktury drogowej. Droga krajowa nr 46 charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu, jej nawierzchnia jest sukcesywnie wymieniana, lecz intensywność transportu ciężarowego stanowi czynnik nieustająco pogarszający stan nawierzchni. Droga przebiega przez Pawonków i Gwoździany, gdzie stanowi bezpośrednie zagrożenie dla ruchu pieszego i rowerowego. Drogi w gminie są często wąskie, bez poboczy i w niedostatecznym stanie

wyposażenia technicznego lub z nawierzchnią gruntową, co podnosi ryzyko wystąpienia wypadków drogowych. Z tego powodu, w miarę możliwości należy dążyć do dostosowania szerokości dróg do obowiązujących przepisów - ich poszerzenia i wymiany nawierzchni oraz realizacji poboczy, chodników, jak również ścieżek rowerowych.

4. Zagrożenia związane z produkcją, składowaniem lub przeładunkiem materiałów niebezpiecznych

Na obszarze Pawonkowa nie występują zakłady przemysłowe o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii ani składowiska odpadów niebezpiecznych.

5. Zagrożenia związane ze spowolnieniem tempa rozwoju gospodarczego

Pośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi spowolnienie lub zahamowanie tempa rozwoju gospodarczego, powodujące wzrost niekorzystnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie i przestępczość. W celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom gospodarczo-społecznym konieczna jest troska o zrównoważony rozwój gminy - racjonalne, sprzyjające inwestowaniu przeznaczanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze.

6. Zagrożenia związane z przestępczością

Gmina Pawonków jest gminą bezpieczną. Świadczą o tym znikome przypadki występowania przestępstw kryminalnych. Zestawienie przestępstw, do których doszło na terenie gminy w 2014 i 2015 roku przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Przestępstwa na terenie gminy Pawonków w roku 2014 i 2015.

Rodzaj przestępstwa	2014	2015	Różnica
Kradzież cudzej rzeczy	18	11	7
Kradzież z włamaniem	9	2	7
Rozbój	0	0	-
Uszkodzenia rzeczy	4	3	1
Bójka, pobicie	0	0	-
Uszczerbek na zdrowiu	0	0	-
Ustawa o narkomanii	2	2	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu oraz informacja o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu za 2015 r.

Liczba przestępstw kryminalnych spadła w roku 2015 o 45% w stosunku do roku 2014. Odnotowano mniej kradzieży, w tym z włamaniem. Zarówno w roku 2014, jak i 2015 nie odnotowano przestępstw polegających na udziale w bójce i pobiciu, skutkujących uszczerbkiem na zdrowiu czy uszkodzeniu mienia.

ROZDZIAŁ IX

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Potrzeby gminy zidentyfikowano i wskazano w dokumentach gminnych, między innymi w Strategii Rozwoju Gminy Pawonków na lata 2016-2025 (Uchwała nr XI/67/2016 Rady Gminy Pawonków z dnia 22 marca 2016 r.) oraz w Gminnym programie ochrony środowiska dla gminy Pawonków z 2004 roku.

Strategia rozwoju wskazuje dwa cele strategiczne:

- 1) rozwój infrastruktury gminy zgodny z potrzebami jej mieszkańców z celami operacyjnymi:
  - modernizacja i budowa infrastruktury technicznej,
  - modernizacja i budowa infrastruktury społecznej i turystycznej rozwój,
- 2) aktywizacja społeczna mieszkańców, z celami operacyjnymi:
  - tworzenie warunków wspomagających aktywizację i integrację mieszkańców gminy.

Realizacji powyższych celów strategicznych służą wyżej wymienione cele operacyjne. Strategia formułuje również zadania warunkujące osiągnięcie poszczególnych celów operacyjnych. Realizacji modernizacji i budowy infrastruktury technicznej mają służyć zadania:

- budowa i modernizacja infrastruktury drogowej,
- budowa i przebudowa ciągów pieszych i rowerowych wzdłuż dróg,
- budowa i modernizacja oświetlenia drogowego,
- budowa i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej,
- dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- promowanie nowej oferty połączeń kolejowych i autobusowych,
- promowanie i wspieranie korzystania z ekologicznych źródeł energii.

Propozycja zadań warunkujących osiągnięcie celu operacyjnego „modernizacja i budowa infrastruktury społecznej i turystycznej”:

- rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych,
- budowa i rozwój infrastruktury sportowej,
- budowa żłobka,
- utrzymanie i modernizacja placów zabaw przy przedszkolach,
- wytyczenie tras rowerowych, nordic walking i ścieżek przyrodniczych na terenie lasów,
- budowa Centrum Edukacji Ekologicznej w Lisowicach,
- budowa świetlicy wiejskiej w Solarni.

Cel operacyjny „tworzenie warunków wspomagających aktywizację i integrację mieszkańców gminy” wymaga realizacji następujących zadań:

- wsparcia i promocji organizacji pozarządowych,
- stworzenia Centrum Kultury,
- wspierania/organizacji imprez o charakterze lokalnym lub regionalnym,
- organizacji warsztatów dotyczących kultury i tradycji lokalnej,
- wsparcia dla lokalnych liderów.

W ramach analizy uwarunkowań dokonano identyfikacji potrzeb i możliwości rozwoju gminy

wskazanych jako cele i kierunki działań w Gminnym programie ochrony środowiska dla gminy Pawonków z 2004 roku. Należą do nich:

- 1) w zakresie ochrony i racjonalizacji wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej:
  - budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
  - ochrona zasobów naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem wód powierzchniowych i podziemnych,
  - eliminacja działań mogących mieć wpływ na degradację środowiska,
- 2) w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb:
  - wdrażanie wśród mieszkańców działań proekologicznych,
- 3) w zakresie ochrony powietrza:
  - ograniczenia emisji zanieczyszczeń w instytucjach zarządzanych, nadzorowanych lub finansowanych przez gminę,
  - rozwiązanie problemu niskiej emisji,
  - promowanie ekologicznych źródeł energii,
  - budowa sieci gazowej,
- 4) w zakresie ochrony przed hałasem:
  - brak celów i kierunków działań dotyczących ochrony przed hałasem,
- 5) w zakresie ochrony przed negatywnym wpływem elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego:
  - brak celów i kierunków działań dotyczących ochrony przed promieniowaniem niejonizującym,
- 6) w zakresie ochrony przyrody:
  - utrzymanie urozmaiconego krajobrazu,
  - zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na obszarach cennych przyrodniczo,
  - zapewnienie warunków ochrony walorów przyrodniczych.

W związku z zadaniami sformułowanymi w dokumentach strategicznych gminy, w kierunkach zagospodarowania należy dążyć do jednoznacznego wskazania obiektów i obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, dążąc jednocześnie do ograniczenia realizacji nowej zabudowy na tych obszarach lub określając, na jakich warunkach zabudowa może być realizowana. Należy także uwzględnić planowany rozwój infrastruktury turystycznej, umożliwić realizację tras rowerowych, szlaków, punktów widokowych, szczególnie w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo. Istotne będzie również zapewnienie zachowania atrakcyjności krajobrazowej obszaru między innymi poprzez zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy krajobrazem terenów zabudowanych i otwartych, umożliwienie ekspozycji atrakcyjnych wglądów i panoram. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej zwiększy atrakcyjność terenów gminy, zapewni ochronę przed zagrożeniami i degradacją komponentów środowiska. Należy uwzględnić planowany rozwój infrastruktury turystycznej, umożliwić realizację szlaków, punktów widokowych, szczególnie w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo. Istotne jest również zapewnienie zachowania atrakcyjności krajobrazowej obszaru między innymi poprzez zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy krajobrazem terenów zabudowanych i otwartych, umożliwienie ekspozycji atrakcyjnych wglądów i panoram.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy z punktu widzenia wielkości budżetu i struktury wydatków w skali roku przeanalizowano na podstawie uchwały nr X/39/2015 Rady gminy Pawonków z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Pawonków na 2016 r. Ustalono dochód gminy w wysokości

21 944 909,00 zł oraz plan wydatków w wysokości 21 637 627,00 zł. Struktura wydatków (z pominięciem kosztów poniżej 1%) kształtuje się następująco:

- **rolnictwo i łowiectwo – 1,0%**
- **transport i łączność** (drogi publiczne gminne) – **2,4%**,
- **administracja publiczna – 11,0%**, w tym:
  - urząd gminy – 9,7%,
- **obsługa długu publicznego – 1,2%**,
- **różne rozliczenia – 1,2%**, w tym rezerwy ogólne i celowe – 1,2%,
- **oświata i wychowanie – 38,3%**, w tym:
  - szkoły podstawowe – 17,8%,
  - przedszkola – 6,8%,
  - gimnazja – 8,2%,
  - dowożenie uczniów do szkół – 1,4%,
  - zespół ekonomiczno-administracyjny szkół – 1,5%,
  - stołówki szkolne i przedszkolne – 2,4%,
- **pomoc społeczna – 5,8%**, w tym:
  - świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 7,0%,
  - zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – 2,0%,
  - ośrodki pomocy społecznej – 3,1%,
- **gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,7%**, w tym:
  - gospodarka ściekowa i ochrona wód – 1,1%,
  - gospodarka odpadami – 2,4%,
  - oświetlenie ulic, placów i dróg – 6,1%,
- **kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 2,7%**, w tym:
  - domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby – 0,9%,
  - biblioteki – 1,1%,
- **kultura fizyczna – 1,0%**.

Budżet gminy, podobnie jak dokumenty strategiczne, wskazuje na potrzebę inwestycji związanych z gospodarką komunalną (niespełna 10% wydatków budżetu), transportem i łącznością (2,4% wydatków budżetu, w całości z przeznaczeniem na drogi publiczne gminne) oraz w zakresie infrastruktury społecznej i kulturalnej (2,7% wydatków). W wydatkach gminy wyraźny jest bardzo wysoki udział kosztów związanych z oświatą i wychowaniem (38,3%) i administracją publiczną (11%). Wydatki na utrzymanie szkół i urzędów pochłaniają niemal połowę środków, którymi dysponuje gmina. Dużą część wydatków stanowią koszty związane z pomocą społeczną (prawie 6% wydatków budżetu). W zestawieniu wydatków budżetu gminy brakuje środków służących poprawie stanu infrastruktury turystycznej, ochrony przyrody, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego. Niedostatecznie dofinansowane są inwestycje z zakresu ochrony środowiska. Na potrzeby rolnictwa i łowiectwa przeznaczono 1,0% wydatków budżetu, z czego 94,4% na infrastrukturę wodociągową i sanitacyjną wsi.

Z analizy uchwały budżetowej wynika, iż potrzeby i możliwości rozwoju gminy związane są głównie z tworzeniem dobrych warunków zamieszkania - zapewnieniu dostępu i wysokiej jakości usług

edukacyjnych, rozwijaniu infrastruktury społecznej i kulturalnej, gwarantującej dostęp do szerokiej oferty zajęć pozaszkolnych i aktywności hobbystycznych. Wskazane w strategii rozwoju i programie ochrony środowiska dla gminy Pawonków cele i zadania związane z rozwojem infrastruktury technicznej i turystycznej pozostają niedofinansowane.

ROZDZIAŁ X

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Stan prawny gruntów zidentyfikowano w zakresie informacji istotnych do podejmowania decyzji w skali i zakresie merytorycznym odpowiadającym studium, to jest w zakresie podstawowych form własności gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów Gminnych i Skarbu Państwa. Grunty te mają decydujące znaczenie dla realizacji większości celów i zadań publicznych związanych ze zmianą struktury przestrzennej gminy. Z analizy stanu prawnego gruntów na podstawie informacji uzyskanych poprzez System Informacji o terenie Powiatu Lublinieckiego wynika, że gmina dysponuje stosunkowo niewielkim potencjałem w zakresie niezagospodarowanych działek gminnych, które mogą zostać wykorzystane do realizacji strategicznych celów w zakresie oferty inwestycyjnej. Zdecydowanie korzystniej kształtuje się struktura własnościowa Skarbu Państwa, jednakże nie można tutaj wykluczyć innych form władania (użytkowania wieczystego, trwałego zarządu itp.) Generalnie należy stwierdzić realizacja przedsięwzięć gminnych może wiązać się z koniecznością pozyskania gruntów prywatnych lub koniecznością przejęcia gruntów Skarbu Państwa.

ROZDZIAŁ XI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:

- 1) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody, omówione w Rozdziale V,
- 2) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, omówione w Rozdziale VI,
- 3) obszary udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych, omówione w Rozdziale XIII,
- 4) obszary i strefy chronione w myśl ustawy Prawo wodne omówione w Rozdziale XVII,
- 5) kolejowe tereny zamknięte, wskazane w Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (DZ.U. MliR z dnia 27 marca 2014 r. z późn. zm.).

Uwarunkowania związane ze wskazanymi obszarami obejmują przede wszystkim ograniczenia w zakresie możliwości swobodnego kształtowania (t.j. zabytki) i lokalizowania zabudowy.

ROZDZIAŁ XII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Tereny narażone na procesy geodynamiczne skutkujące przekształceniem znacznych powierzchni terenu występują na obszarze gminy głównie w dolinach rzek. Na powstanie osuwiska wpływa nachylenie stoku oraz występowanie ulewnych opadów o dużym zasięgu przestrzennym. Nasycona wodą zwietrzlina zlokalizowana pomiędzy warstwą gleby, a litą skałą przybiera konsystencję mazi i umożliwia ruch położonych na niej ciężkich warstw ziemi. Zjawiska osuwiskowe są trudne do przewidzenia i trudno im przeciwdziałać, a główne czynniki powodujące ruch mas ziemnych nie mają na terenie gminy charakteru antropogenicznego.

Osuwanie się mas ziemnych stanowi poważne i bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia. W celu ograniczenia szkód i zniszczeń wywołanych ruchami masowymi konieczne jest podjęcie działań ograniczających realizację nowej zabudowy na terenach objętych ryzykiem osuwiskowym. Istotne jest zachowanie środków ostrożności w trakcie realizacji przedsięwzięć, mogących powodować podcięcie stoków i uaktywnienie osuwisk. W celu wzmocnienia i stabilizacji stoków wskazane jest zadrzewianie i zakrzewianie obszarów zagrożonych. Obszar gminy poza dolinami cieków wodnych jest korzystny dla realizacji zabudowy.

ROZDZIAŁ XIII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

1. Złóża kopalin

Na obszarze gminy Pawonków występują udokumentowane złoża:

- 1) kruszywa naturalnego:
  - „Łagiewniki Wielkie”,
  - „Kośmidry”,
- 2) surowców ilastych ceramiki budowlanej (iłów kajprowych i piasków czwartorzędowych):
  - „Lipie Śląskie - Lisowice”.

W odniesieniu do terenów złóż niezbędne jest prowadzenie polityki przestrzennej, umożliwiającej ich eksploatację i rekultywację po zaprzestaniu wydobywania.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ gminę Pawonków zaliczono do obszaru udokumentowanych złóż kopalin, wyznaczonego w ramach obszaru kształtowania potencjału rozwojowego.

2. Zasoby wód podziemnych

Gmina Pawonków przynależy do jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 116 obejmującej zasięgiem subregion Środkowej Odry. JCWPd o europejskim kodzie PLGW6220116 charakteryzują następujące parametry:

- ocena stanu ilościowego – dobry,
- ocena stanu chemicznego – dobry,
- ocena zagrożenia nieosiągnięcia dobrego stanu ilościowego – niezagrażona,
- ocena zagrożenia nieosiągnięcia dobrego stanu chemicznego – niezagrażona.

Działalność rolnicza stanowi realne zagrożenie dla jakości wód podziemnych, poprzez ryzyko zanieczyszczenia ich związkami azotu, jednak oceny wskazują, że nie wpływa na obniżenie stanu chemicznego analizowanej JCWPd. Budowa geologiczna obszaru determinuje występowanie wielu warstw wodonośnych, które przebadano w ramach monitoringu operacyjnego w 2011 roku. Stan chemiczny JCWPd nr 116 określono jako dobry, jednak zidentyfikowano duże ryzyko zanieczyszczeń z niedostatecznie skanalizowanych obszarów zwartej urbanizacji, nieszczelnych szamb oraz niekorzystną dla stanu wód presję związaną z eksploatacją surowców mineralnych.

Gmina Pawonków przynależy do bytomsko-olkuskiego regionu hydrogeologicznego. Główny poziom użytkowy występuje w utworach triasowych i zbudowany jest ze skał dolomityczno-wapiennych. Wody tego poziomu zalegają na głębokości 250-300 metrów, a miąższość warstwy wodonośnej przekracza 100 metrów. Wydajność zbiornika wynosi od 30 do 70 m³/h. Eksploatowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 327 Lubliniec – Myszków jest bardzo odporny na zanieczyszczenia antropogeniczne za przyczyną naturalnej izolacji - nieprzepuszczalnych nadkładów. Czas pionowej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do zbiornika przekracza 100 lat. Teren gminy zakwalifikowano do Obszaru Zwykłej Ochrony (OZO) wód

podziemnych. Drugorzędny poziom wodonośny występuje w piaszczysto żwirowych utworach czwartorzędu na głębokości około 20 metrów. Jego wydajność wynosi od kilku do kilkunastu m³/h.

Teren całego województwa objęty jest obszarem funkcjonalnym ochrony i kształtowania zasobów wodnych zdefiniowanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Gminę Pawonków zaliczono do tego obszaru z uwagi na konieczność kompleksowej ochrony wód podziemnych.

3. Ujęcia wód

Na terenie gminy zlokalizowane jest jedno ujęcie wód podziemnych w Kośmidrach, zaopatrujące w wodę miejscowości: Kośmidry, Koszwice, Pawonków, Łagiewniki Wielkie, Skrzydłowice i Gwoździany. Ponadto w Solarni znajduje się ujęcie wód podziemnych z utworów triasu, a w Pawonkowie jedno z utworów triasu, drugie z czwartorzędu. Pozostałe miejscowości zaopatrywane są z ujęć zlokalizowanych poza gminą Pawonków. Z ujęcia w Kochcicach (gmina Kochanowice) woda dostarczana jest do Dralin i Lisowic. Łagiewniki Małe zaopatrywane są z ujęcia w Bzinicy (gmina Dobrodzień), natomiast Solarnia z ujęcia w Kokotku (gmina Lubliniec).

4. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze objętym studium nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

ROZDZIAŁ XIV

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Lipie Śląskie – Lisowice” jest złożem eksploatowanym okresowo. Eksploatacja jest prowadzona na podstawie koncesji wojewody częstochowskiego z 1997 r., ważnej do 2017 roku. Zgodnie z decyzją koncesyjną ustanowiony został obszar górniczy - przestrzeń, w której przedsiębiorca uprawniony jest do wydobywania kopaliny ze złoża - o powierzchni 5,9 ha oraz tej samej wielkości teren górniczy - przestrzeń objęta przewidywanymi, szkodliwymi wpływami robót górniczych. Eksploatację złoża prowadzi Zakład Ceramiki Budowlanej CEGIELNIA LIPIE s.c.

Złoże kruszywa naturalnego „Łagiewniki Wielkie” jest złożem zagospodarowanym. Eksploatację rozpoczęto w 2000 roku, na podstawie koncesji wojewody częstochowskiego z 1997 r. Dla złoża utworzono obszar i teren górniczy o powierzchni 33,09 ha. W 2012 roku koncesja wygasła. Koncesja na odkrywkowe wydobywanie kopaliny z części złoża udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 1371/OS/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. Przedsiębiorstwu Kruszyw Mineralnych i Lekkich Sp. z o. o. w Gliwicach, przeniesiona została decyzją Marszałka Województwa Śląskiego Nr 833/OS/2015 z dnia 19 maja 2015 r. na rzecz pana Łukasza Pasieki, a następnie zmieniona decyzją nr 1230/OS/2016. Ustanowiono obszar i teren górniczy „Łagiewniki Wielkie I”. Eksploatację prowadzi Przedsiębiorstwo Usługowo-Techniczne Łukasz Pasieka. Koncesja jest ważna do 31 grudnia 2024 r.

ROZDZIAŁ XV

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej przedstawia rysunek ID.

1. System komunikacji drogowej

Przez gminę Pawonków przebiegają dwie drogi krajowe. Przebiegająca równoleżnikowo DK nr 46 Opole – Częstochowa na terenie gminy ma długość 12 km, natomiast we wschodniej części gminy przebiega 2,2 km odcinek DK nr 11 Poznań – Tarnowskie Góry – Kielce. Drogi krajowe zapewniają dogodne połączenia zarówno w kierunku północ-południe, jak i wschód-zachód.

Podstawowe powiązania komunikacyjne pomiędzy Pawonkowem a gminami ościennymi realizowane są poprzez drogi powiatowe. Łączna ich długość na obszarze gminy wynosi 36,2 km. Do dróg powiatowych należą:

- 2308S: Pawonków – Ciasna,
- 2320S: Pawonków – Pludry,
- 2321S: Pawonków – Zawadzkie,
- 2322S: Lubliniec – Koszvice,
- 2313S: Pawonków – Lubecko,
- 2307S: Gwoździany – Ciasna,
- 2319S: Gwoździany – Bzinica.

Gmina Pawonków posiada sieć dróg gminnych i wewnętrznych, za pośrednictwem których realizowana jest obsługa komunikacyjna poszczególnych nieruchomości, zarówno zabudowanych jak i rolnych.

System komunikacji drogowej jest dostosowany do potrzeb gminy, choć w terenach rozproszonej zabudowy nie brakuje dróg nieutwardzonych, w tym wąskich i bez poboczy.

2. System komunikacji publicznej

Przez gminę Pawonków przebiega linia kolejowa nr 61 relacji Kielce – Fosowskie. Na jej trasie, na obszarze gminy zlokalizowany jest wyremontowany przystanek kolejowy w Pawonkowie, ale nie zatrzymują się tam pociągi. Peryferyjne położenie stacji kolejowej oraz powszechna dostępność komunikacji samochodowej sprawiły, że zainteresowanie połączeniami pasażerskimi straciło na znaczeniu również w gminie Pawonków, czego skutkiem jest brak kursów pasażerskich na tej trasie.

Na obszarze gminy komunikację autobusową zapewniają:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Lublińcu Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością - przystanki w Lisowicach, Pawonkowie, Gwoździanach, Skrzydłowicach, Kośmidrach i Koszvicach,
- PKS Częstochowa S.A.

Przewoźnicy zapewniają mieszkańcom dogodne połączenia z Częstochową, Opolem, Dobrodzieniem.

3. Infrastruktura techniczna

Przez obszar objęty studium przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne w relacji Lubliniec-Dobrodzień o napięciu znamionowym 110 kV. Stacja rozdzielcza 110/15 kV zasila tereny zurbanizowane na obszarze gminy.

W infrastrukturę wodociągową wyposażonych jest 96,3% mieszkań, co zapewnia dostęp do wody 90,8% mieszkańców gminy Pawonków. Eksploatatorem ujęcia głębinowego w Kośmidrach wraz z urządzeniami wodociągowymi na terenie większości sołectw jest RSP Pawonków. Woda spoza gminy dociera do Lisowic, Lipia Śląskiego i Solarni (eksploatator EKO-SAN Lubliniec) oraz do Łagiewnik Małych (administrator – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrodzieniu).

W gminie skanalizowane są trzy miejscowości: Pawonków, Skrzydlówce oraz od 2012 roku Gwoździany. Do kanalizacji podłączonych jest 490 gospodarstw domowych (18,2%), zamieszkiwanych przez 25,9% ogółu mieszkańców gminy oraz 13 przedsiębiorców. System odprowadzania nieczystości ciekłych kieruje je do gminnej oczyszczalni ścieków komunalnych w Pawonkowie lub mechaniczno-biologicznej w Gwoździanach. Większość ścieków bytowo-gospodarczych odprowadzana jest do zbiorników bezodpływowych (szamb) lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

System odprowadzania ścieków bytowych w gminie wymaga rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenach zwartej zabudowy. Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków są wariantem optymalnym jedynie dla obszarów zabudowy rozproszonej, gdzie budowa kanalizacji jest nieopłacalna ze względów ekonomicznych.

Gmina Pawonków nie posiada sieci gazowej ani ciepłowniczej. Budynki ogrzewane są przez indywidualne kotły centralnego ogrzewania lub piece węglowe.

Sieciami telekomunikacyjnymi kablowymi i napowietrznymi w Pawonkowie zarządza Orange Polska S.A. Przekazniki zapewniają zasięg operatorów telefonii komórkowej na obszarze całej gminy. W związku z rozwojem technologii telekomunikacyjnych, zastosowaniem sieci telefonii bezprzewodowej i stałą poprawą dostępności do internetu dostępność usług telekomunikacyjnych na terenie gminy należy uznać za wystarczającą.

Na terenie gminy Pawonków zlokalizowane są cztery stacje bazowe telefonii komórkowej. Dwie stacje przekaźnikowe - sieci Plus (obsługujący sieć Aero 2) na maszcie własnym i Play na wieży kościoła przy ul. Zawadzkiego 6 - zlokalizowane się w Pawonkowie. W Łagiewnikach Wielkich przy ul. Szkolnej 9 zlokalizowany jest maszt PTK Centertel obsługujący sieci: Orange, T-Mobile oraz NetWorkS!, natomiast na kominie cegielni w Lisowicach przy ul. Cegielnianej 1 zlokalizowana jest stacja bazowa sieci Play.

4. Gospodarka odpadami

Na obszarze gminy Pawonków funkcjonuje zorganizowany system zbiórki odpadów. W 2014 roku odpady zmieszane trafiały od MBP PZOM Sp. z o.o. Sp. k., natomiast odpady biodegradowalne składowano w kompostowni przyzłomowej Prywatnego Zakładu Oczyszczania Miasta Waldemar Strach w Konopiskach. Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania trafiały do Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. oraz na składowisko odpadów ITOŚ Sp. z o.o. w Lipiu Śląskim. Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w systemie „workowym” i „kubłowym”.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajduje się w Pawonkowie i przyjmuje odpady zebrane selektywnie i nadające się do dalszego wykorzystanie (papier, metal, tworzywa sztuczne,

szkło, opakowania wielomateriałowe), przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, odpady wielkogabarytowe i budowlane.

Ze względu na gęstą sieć rzeczną, występujące komunalne ujęcie wód podziemnych wraz ze strefą ochronną oraz wysoki stopień zagrożenia infiltracją zanieczyszczeń głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP nr 327, 328, 333, 335) lokalizacja instalacji gospodarki odpadami na terenie gminy jest niewskazana.

Charakterystykę odpadów azbestowych i zawierających azbest na terenie gminy oraz możliwe sposoby ich demontażu i unieszkodliwiania zawarto w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pawonków na lata 2011-2032. Tym samym realizowany jest cel oczyszczenia kraju z azbestu wynikający z ustanowienia uchwałą Rady Ministrów wieloletniego programu pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

5. Odnawialne źródła energii

Energia ze źródeł odnawialnych, nie jest powszechnie wykorzystywana na obszarze Pawonkowa, jednak w związku z potrzebą ochrony środowiska poprzez ograniczenie niskiej emisji w perspektywie najbliższych lat przewiduje się wzrost wykorzystania energii odnawialnej, głównie słonecznej i nagromadzonej w środowisku.

Na terenie gminy, istnieją odpowiednie warunki glebowe dla wytwarzania biomasy, jako paliwa energetycznego. Wskazane byłoby zakładanie plantacji roślin energetycznych.

Najczęściej stosowanym i dostępnym źródłem energii odnawialnej jest energia słoneczna. Może być ona przetwarzana w energię cieplną w kolektorach cieczowych i powietrznych lub w energię elektryczną w ogniwach fotowoltaicznych. Wykorzystanie energii słonecznej może mieć miejsce w nowym budownictwie, poprzez odpowiednie usytuowanie i konstrukcję budynków (technologia pasywna), zastosowanie odpowiednich technologii i urządzeń umożliwiających wykorzystanie promieniowania słonecznego do podgrzewania ciepłej wody użytkowej i wody basenowej oraz ogrzewania pomieszczeń (technologia aktywna).

Z uwagi na zmiany ustawowe na terenie gminy, lokalizacja elektrowni wiatrowych jest ekonomicznie i społecznie nieuzasadniona.

ROZDZIAŁ XVI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium należy uwzględnić obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz programami zawierającymi zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 roku (Dz.Urz.2016.4619 z dnia 13 września 2016 r.) wyznaczono zadania i inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Trzy inwestycje pn.:

- 1) budowa S46,
- 2) budowa S11,
- 3) gazociąg Tworzeń – Tworóg - Odolanów

zlokalizowane są na obszarze gminy Pawonków i realizują cele polityki przestrzennej Planu 2020+. Budowa drogi ekspresowej S46 jest inwestycją celu publicznego postulowaną (bez zapewnionego finansowania i realizowaną dopiero w przypadku pozyskania funduszy) przez samorząd województwa, ustaloną w dokumencie „Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego”, przyjętym przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr IV/49/7/2014 z dnia 7 kwietnia 2014 roku. Budowa drogi ekspresowej S11 oraz gazociąg Tworzeń – Tworóg - Odolanów (DN 1000) stanowią inwestycje celu publicznego zależne od podmiotów innych niż samorząd województwa, ustalono je w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej lub Radę Ministrów (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Śląsk 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej), właściwego ministra lub sejmik województwa (m.im. Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego). Inwestycje te posiadają potencjalne finansowanie, w tym na podstawie Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego. Źródłami finansowania Kontraktu są głównie środki przeznaczone na realizację programów operacyjnych na lata 2014-2020, służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ zawiera wytyczne dla prowadzenia polityki przestrzennej na szczeblu lokalnym wynikające z uwarunkowań determinujących zasadność wyznaczenia obszarów funkcjonalnych. W Planie 2020+ przyjęto obszary funkcjonalne wymagane przepisami ustawowymi w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, określone w Strategii „Śląskie 2020+”

Plan 2020+ definiuje wiejski obszar funkcjonalny charakteryzujący się dużą powierzchnią użytków rolnych oraz znaczną liczbą ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. Obszar ten cechuje się znacznym zróżnicowaniem funkcji i obejmuje teren gminy Pawonków. Określono, iż w procesach harmonijnego rozwoju obszarów wiejskich wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazu rolniczego. Celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich wskazane jest powstrzymanie podziału terenów otwartych oraz

realizacji rozproszonej zabudowy jednorodzinnej, co ma miejsce w Pawonkowie. Pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców ma kształtowanie krajobrazu oraz ochrona środowiska i jego zasobów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Realizacji ponadlokalnych celów publicznych służą zadania zdefiniowane w Planie 2020+ dla obszarów funkcjonalnych. Teren gminy Pawonków zakwalifikowano do obszaru funkcjonalnego szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej – obszar terenów zamkniętych. W granicach gminy zlokalizowane są tereny kolejowe i wojskowe wyznaczone dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemów obrony kraju, w tym w zakresie wykorzystania infrastruktury komunikacyjnej na potrzeby przewozów wojskowych. Podstawowe funkcje terenów zamkniętych związane są z obronnością i bezpieczeństwem państwa.

Plan 2020+ określa również obszary funkcjonalne kształtowania potencjału rozwojowego:

- obszar cenny przyrodniczo,
- obszar ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszar udokumentowanych złóż kopalin.

Potencjał rozwojowy gminy Pawonków kształtowany jest poprzez składowe determinujące przynależność do wyżej wymienionych obszarów funkcjonalnych. Wartości przyrodnicze, w tym korytarze ekologiczne (opisane w rozdziale V), elementy dziedzictwa tworzące krajobraz kulturowy (opisane w rozdziale VI), zasoby wodne i udokumentowane złoża kopalin (opisane w rozdziale XIII) stanowią uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Pawonków o znaczeniu ponadlokalnym, istotne dla spójnego rozwoju województwa. Na poziomie Planu 2020+ wskazano ustalenia ogólne odnoszące się do konieczności zachowania walorów gminy, sposobu kształtowania i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy.

Plan 2020+ określa trzy podstawowe cele i kierunki rozwoju przestrzennego: **konkurencyjność, spójność i równoważenie rozwoju.**

W celu podniesienia konkurencyjności regionu Plan 2020+ wskazuje:

- wykorzystanie potencjału rozwojowego głównych ośrodków miejskich, poprzez rozwijanie gospodarki opartej na wiedzy,
- wzmocnienie kapitału kreatywnego i uczestnictwa w kształtowaniu europejskiej przestrzeni badawczej,
- wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie i implementacja nowych technologii do przedsiębiorstw.

Głównym celem w kontekście zmian zachodzących w społeczeństwie jest zapewnienie spójności między rozwijającymi się obszarami miejskimi, a obszarami je otaczającymi. W Planie 2020+ wskazano, iż dla zapewnienia spójności wewnątrzregionalnej i wyrównania szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom konieczne jest stymulowanie dyfuzji rozwoju poprzez sieć wzajemnych powiązań, umożliwiających przepływ dóbr, usług, idei, kapitału i pracy. Spójność wewnętrzną regionu ma zatem zapewnić zmniejszenie różnic dzielących warunki życia mieszkańców miast i wsi, zapewnienie powszechnego dostępu do podstawowych usług, rozwijanie kompetencji i wykształcenia oraz aktywizowanie zawodowe i społeczne mieszkańców regionu.

Równoważenie rozwoju regionu przy minimalizowaniu konfliktów ekologicznych i społecznych oraz zabezpieczeniu potencjału zasobów naturalnych i kulturowych oznacza kształtowanie wysokiej jakości

przestrzeni z uwzględnieniem regeneracji środowiska naturalnego, jego zasobów, rewitalizacji terenów zdegradowanych oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego. Istotne jest zachowanie trwałości procesów rozwoju, rozwijanie usług, transfer i stosowanie technologii ochrony środowiska oraz ograniczanie i efektywne rozwiązywanie konfliktów przestrzennych.

Odpowiedzią na powyższe, zdefiniowane w Planie 2020+ wyzwania, w odniesieniu do obszarów priorytetowych określonych w Strategii „Śląskie 2020+” są cele i kierunki polityki przestrzennej województwa, stanowiące wytyczne do określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy Pawonków, opisane w rozdziale III Tomu II studium.

W przyjętej koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (Monitor Polski, z dnia 27 kwietnia 2012 r. poz. 252) wprowadzono **cel strategiczny polityki przestrzennego zagospodarowania kraju**. Jest nim: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Drogą do zapewnienia realizacji celu strategicznego polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest koncentracja działań podmiotów publicznych w wybranych obszarach tematycznych i na wyodrębnionych terytoriach. Wybór celów i obszarów interwencji wynika z diagnozy sytuacji, w tym najważniejszych uwarunkowań rozwojowych oraz trendów rozwojowych kraju na tle międzynarodowym, przede wszystkim w skali Unii Europejskiej. Cele wraz z odpowiednimi instrumentami powinny zapewnić realizację wizji przestrzennego zagospodarowania Polski 2030. Rozwój będzie wymagał wzmocnienia i wykorzystania potencjału wewnętrznego regionów, bazującego zwłaszcza na unikatowych zasobach kulturowych i przyrodniczych oraz kapitale ludzkim. Specjalizacja regionów sprzyjać będzie koncentracji wysiłku na realizacji ambicji strategii Europa 2020. Sześć przedstawionych poniżej celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju nie może być traktowanych rozłącznie. Odnosząc się do elementów struktury przestrzennej kraju, są ze sobą ściśle powiązane i dopełniają się wzajemnie:

- 1) podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,
- 2) poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- 3) poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
- 4) kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
- 5) zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
- 6) przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

ROZDZIAŁ XVII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Dla terenu gminy Pawonków nie sporządzono dotychczas map zagrożenia powodziowego (MZP) ani map ryzyka powodziowego (MRP), których opracowanie jest konsekwencją wejścia w życie 26 listopada 2007 roku Dyrektywy Powodziowej (Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim). Pierwszy dokument planistyczny wymagany tą dyrektywą - Wstępna ocena ryzyka powodziowego – nie wskazuje występowania w granicach gminy obszarów, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli takich, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne.

ROZDZIAŁ XVIII

WNIOSKI I WYTYCZNE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

- 1) Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania i przeznaczenia terenów oraz zasięgów istniejących sieci infrastruktury technicznej są podstawową wytyczną dla określania kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.
- 2) Obszar gminy fragmentarycznie objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których ustalenia powinny być uwzględnione w studium.
- 3) W ustawowym terminie przyjmowania wniosków oraz w okresie poprzedzającym procedurę sporządzenia studium, zgłoszono 137 wniosków, dla których wnioskowano o zmianę dotychczasowego przeznaczenia terenu, uwzględnienie wniosków powinno następować po weryfikacji z innymi uwarunkowaniami, w tym w szczególności obszarami wodnymi i przyrodniczo cennymi, następnie w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz potrzebami rozwojowymi gminy.
- 4) Należy dążyć do unikania nieuzasadnionego rozpraszania zabudowy i fragmentacji siedlisk przyrodniczych.

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

- 1) W zakresie wymogu ochrony ładu przestrzennego konieczne jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do utrzymania charakterystycznego dla Pawonkowa typu krajobrazu: względnie zwartych miejscowości z szerokimi otwarciami widokowymi opartymi o tereny rolne wraz z towarzyszącymi im zadrzewieniami, przy jednoczesnym zachowaniu korytarzy przyrodniczych opartych o sieć rzeczną przecinającą gminę Pawonków.
- 2) Przekształcenia stanu zagospodarowania rzutujące na stan ładu przestrzennego wiążą się z rosnącym zainteresowaniem inwestorów, realizujących obiekty usługowe, terenami przy drogach krajowych oraz obszarami aktywnej lub potencjalnej eksploatacji powierzchniowej kruszyw. Ze względu na fakt, iż przekształcenia wydają się nieuniknione, w studium konieczne jest uwzględnienie nowego charakteru tych obszarów i wypracowanie polityki przestrzennej, która umożliwi zachowanie stanu ładu przestrzennego pomimo zmian w zagospodarowaniu.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

- 1) Mało urozmaicona rzeźba terenu, duży kompleks leśny w południowej części gminy oraz doliny rzek wraz ze stawami i zadrzewieniami powodują, że obszar Pawonkowa jest atrakcyjny dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego.
- 2) W terenach zagrożonych osuwiskami należy odstąpić od realizacji obiektów budowlanych.
- 3) Istniejące kompleksy leśne powinny zostać zachowane i chronione przed fragmentacją. Ponadto należy dążyć do wskazania terenów dolesień oraz zachowanie stref ekotonowych wokół lasów (stref przejściowych między określonymi typami siedlisk) przez pozostawienie niezabudowanych pasów zieleni o szerokości ok. 12 m od ściany lasu.

- 4) Wskazane jest ochrona istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych i przywodnych.
- 5) W dolinach rzek należy dążyć do ochrony przed dogęszczaniem zabudowy oraz realizacją w bezpośrednim sąsiedztwie nowej zabudowy.
- 6) Gmina Pawonków położona jest w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 327 – Lubliniec-Myszków. Jest to zbiornik odporny na zagrożenie infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu, jednak ze względu na projektowany obszar ochronny GZWP nr 328 – dolina Kopalna rzeki Mała Panew, a także podjęcie ustaleń uwzględniających potrzebę ochrony GZWP nr 333 Opole-Zawadzkie oraz GZWP nr 335 Krapkowice-Strzelce Opolskie, lokalizacja przedsięwzięć mogących wpłynąć niekorzystnie na stan wód zbiorników (na przykład składowiska odpadów) jest niewskazana.
- 7) W Pawonkowie wyznaczono korytarze ekologiczne. Ich lokalizacja będzie miała istotny wpływ na lokalizację nowych funkcji jak również może wpływać na konieczność wprowadzenia zakazu zabudowy, ponadto należy dążyć do:
  - zachowania drożności korytarzy przez utrzymanie ciągłości obszarów biologicznie czynnych zwłaszcza zadrzewionych (korzystne byłoby prowadzenie dolesień),
  - ochrona dolin rzecznych,
  - ograniczenie realizacji ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu
  - zapewnienie możliwości migracji zwierząt przez istniejące i nowobudowane drogi,
  - zakaz budowy wysokich budynków i obiektów na trasie wędrówek ptaków,
  - projektowanie układów zieleni tak, by nie tworzyły korytarzy prowadzących wprost na przeszkody (np. drogi szybkiego ruchu, linie elektroenergetyczne),
- 8) Gmina Pawonków przynależy do jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 116 obejmującej zasięgiem subregion Środkowej Odry. Stan ilościowy i chemiczny został określony jako dobry, brak wskazań mogących mieć istotny wpływ na sposób zagospodarowania.
- 9) Na terenie Pawonkowa występują obiekty i obszary chronione. Lasy Lublinieckie zostały zakwalifikowane jako ostoje przyrody CORINE, których ochrona jest szczególnie istotna dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego i bioróżnorodności. W sąsiedztwie pomników przyrody, ograniczenie zagospodarowania mogącego spowodować ich uszkodzenie lub obumieranie.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- 1) Na terenie Pawonkowa występują obiekty wpisane do rejestru zabytków, dla których obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- 2) Na terenie Pawonkowa występują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, dla których w studium należy wskazać wytyczne określania zasad ich ochrony w planach miejscowych,
- 3) Na terenie gminy występują stanowiska archeologiczne, dla których obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

- 1) Za wzrost liczby mieszkańców odpowiadają głównie migracje. Oznacza to, że Pawonków nie jest postrzegany jako atrakcyjne miejsce mieszkania i życia. Migracje od dłuższego czasu utrzymują się na stałym poziomie i nie należy zakładać ich gwałtownego spadku. Jednocześnie w ostatnich latach stale, choć w niewielkim tempie wzrasta liczba urodzeń. Publikowane przez GUS dane dotyczące prognozowanej liczby ludności wskazują na tendencję spadkową liczby mieszkańców powiatu

lublinieckiego.

- 2) Przeprowadzone analizy demograficzne wskazują na dalszy wzrost liczby ludności w Pawonkowie, co wiązać się będzie z koniecznością realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z nią infrastruktury.
- 3) Warunki życia mieszkańców pod względem warunków mieszkaniowych są bardzo dobre. Mieszkania są duże i dobrze wyposażone w urządzenia techniczne. Jedynym mankamentem pozostaje dostęp do sieci kanalizacyjnej.

6. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi stan infrastruktury drogowej. Drogi w Pawonkowie są często wąskie i bez poboczy, co znacznie podnosi ryzyko wystąpienia wypadków drogowych. Z tego powodu, w miarę możliwości należy dążyć do dostosowania szerokości dróg do obowiązujących przepisów - ich poszerzania oraz realizacji poboczy, chodników, ścieżek rowerowych. Ponadto w sposób jednoznaczny należy wykształcić układy drogowe prowadzące ruch „tranzytowy” oraz ruch lokalny.

7. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

- 1) W związku ze sformułowanymi w dokumentach strategicznych gminy zadaniami, w studium należy rozwijać nową zabudowę w sposób zapewniający utrzymanie najważniejszego potencjału – to jest krajobrazu gminy Pawonków, między innymi poprzez zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy krajobrazem terenów zabudowanych i otwartych, umożliwienie ekspozycji atrakcyjnych wglądów i panoram.
- 2) Należy jednoznacznie wskazać i powiązać obszary przestrzeni publicznych, poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, umożliwić realizację szlaków, punktów widokowych, szczególnie w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo.
- 3) W celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom gospodarczo-społecznym gmina winna wyznaczyć dobrze uzbrojone i oparte o podstawowy układ komunikacyjny obszary aktywności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i społecznych w celu wyeliminowania już na wstępnym etapie potencjalnych konfliktów, w oparciu o już istniejące strefy aktywności gospodarczej.

8. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Gmina Pawonków dysponuje pewnym potencjałem w zakresie niezagospodarowanych działek gminnych. Generalnie należy stwierdzić że realizacja przedsięwzięć gminnych może wiązać się z koniecznością pozyskania gruntów prywatnych lub koniecznością przejęcia gruntów Skarbu Państwa.

9. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:

- obszar chronionego krajobrazu, użytek ekologiczny i pomniki przyrody chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody,
- obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz stanowiska archeologiczne chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- obszary udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych,

- strefy ochronne ujęć wody chronione w myśl ustawy Prawo wodne,
- tereny kolejowe, wskazane jako tereny zamknięte.

10. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy Pawonków zidentyfikowano obszary osuwisk oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, stąd należy dążyć do wprowadzenia zasad określonych w pkt. 3.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

- 1) Na obszarze objętym studium występują złoża kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. W zakresie możliwości zagospodarowania prawo geologiczne i górnicze wskazuje na konieczność umożliwienia eksploatacji złoża z jednoczesnym wskazaniem, iż eksploatacja ta winna być prowadzona w sposób nie naruszający przeznaczenia nieruchomości określonego poprzez dokumenty planistyczne.
- 2) Ujęcia wód podlegają ochronie wynikającej z pozwoleń wodno-prawnych, a ich bezpośrednie zagospodarowanie powinno być kształtowane w sposób niepowodujący zagrożenia dla ich jakości.

12. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Na obszarze Pawonkowa występuje teren górniczy „Łagiewniki Wielkie I”. Eksploatacja jest prowadzona na podstawie koncesji ważnej do 31 grudnia 2024 r.

13. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

- 1) Przez obszar gminy Pawonków, we wschodniej części sołectwa Lisowice przebiega droga S11.
- 2) Na terenie Pawonkowa zlokalizowane są drogi krajowe, powiatowe, gminne i wewnętrzne.
- 3) Przez gminę przebiega magistralna linia kolejowa nr 61 relacji Kielce – Fosowskie.
- 5) Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 110 kV Lubliniec – Dobrodzień wraz ze stacją rozdzielczą 110/15 kV, dla której obowiązują strefy techniczne,
- 4) Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokoprężny, dla którego obowiązują strefy kontrolne.
- 5) Stopień rozwoju sieci infrastruktury technicznej jest wystarczający. Rozbudowy wymaga sieć kanalizacyjna, z której korzysta 26% mieszkańców.

14. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ wpisano trzy zadania o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja związana jest z terenem gminy:

- 1) budowa S46,
- 2) budowa S11,
- 3) gazociąg Tworzeń – Tworóg – Odolanów.

Powyższe zadania winny być uwzględnione w studium.

15. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Na obszarze gminy Pawonków nie zidentyfikowano obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z obowiązujących przepisów prawa wodnego.